[...]ОРНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

[Б]УРЯАД ҮНЭН

[...]эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[...]4 (11652) | 1968 оной мартын 3, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

[Х]ҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН РЕВОЛЮЦИОННО, АЖАЛАЙ ЗАНШАЛНУУДЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ

СССР-эй профсоюзуудай XIV съезд дээрэ

[...]уудай XIV съездын деле[...] мартын 1-дэ урда [...] эхилхэһээ бүри урид [...] ехэ фойе соо сугла[...] партиин XXIII съездын [...]үдые хайшан гэбэл [...]лхэ, табан жэлэй ту[...] һаа амжалтатайгаар, [...]гэхэб гэжэ гурбан [...] соо хөөрэлдэһэн байгаа

[...] профсоюзуудай респуб[...]эй түрүүлэгшэ С. С. [...]эй заседани дээрэ [...] үгтөө. Өөрынгөө рес[...]мико ба культурые [...] Молдавиин ажалшадай [...]алтанууд тухай тэрэ [...]жалтануудые түйлаха [...]юзууд туһалаа. Му[...]гшадай ажалай ба [...] хэшээл дээшэ[...] профсоюзууд оролдо[...]. ажалай түрүү дүй [...]үүлгэдэ ехэ анхарал

[...]рысөө хүтэлбэрилгые [...]итальна барилгые [...]гтой хэдэн дурад[...] хэлэгшэ оруулаа.

[...] түсэбые болзорһоонь [...] түлөө республикын [...]рысөө үргэнөөр дэлгэ[...] тухай Азербайджанай [...] соведэй түрүүлэгшэ [...] мэдээсээ. Ойн жэлдэ [...] амжалтануудые бэхи[...] жэлэй даалгабаринуу[...]йгаар бэелүүлхын ту[...] боломжонуудые эли[...] хэрэгтэ ажахын хүдэл[...] профсоюзна организа[...]. Хүтэлбэрине хүтэл[...]уудые хабаадуулха [...] наринжуулан һайжа[...]юзууд ехэ анхарал [...]оргшэ жэлдэ үйлэд[...]удай 17 мянган ду[...]гдэз. Алмалта, арь[...] талаар харалгануул [...] өлонинтын хэрэг [...] юумэ үүсхэгшэдэй [...]тые харуулдаг саг үр[...] республика дотор

[...] утэй морягуудай зүг[...] Чкалов» гэжэ тепло[...]ст, судовой комитедэй [...] М. Донской съездын [...]маршалга хүргөө. Со[...]вет морягуудай баатарлиг ажал тухай тэрэ хөөрэжэ үгэһэн байна.

Республикын предприятинуудта ажал эмхидхэлгын научна ёһоор бэелүүлэгдэдэг болоо байһан тухай Армянай профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ **С. В. Аракелян** мэдээсээ. Энэ хэрэг бэелүүлгэдэ материально-техническэ хангалгын ба түсэблэлгын дутуу дуданууд һаад ушаруулна гэжэ тэрэ һанамжалан хэлээ. Ажал хамгаалха тухай хуулинуудые наринаар сахиха, ажалай социалис ёһо журам сахидагаар хүн зониие хүмүүжүүлхэ талаар профсоюзуудай организацинуудай хүдэлмэри һайжаруулха зорилготой хэдэ хэдэн дурадхалнуудые С. В. Аракелян оруулаа.

Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө профсоюзуудай федерациин делегациие толгойлогшо, федерациин ЦК-гай гэшүүн **Чыонг Бинь** гэгшын трибунын дэргэдэ ерэхэдэ съездэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Урда Вьетнамай хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай зүгһөө, тэдэнэй профсоюзуудай зүгһөө Советскэ Союзай хүдэлмэришэн ангида, ажалшадта дайшалхы халуун амаршалга хүргөө.

Танай толотомо амжалтануудай хойноһоо бидэнэр ажаглан харанабди. Эдэ амжалтануудые өөһэдымнай амжалта гэжэ тоолонобди гээд Чыонг Бинь омогорхолтойгоор мэдүүлээ. Советскэ Союзай, бусад социалис орониудай хүсэ шадалай шууд сэхээр ургалга Урда Вьетнамай арадай, колониализмда, шэнэ ёһоной колониализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг дэлхэйн бүхы арадуудай найдамтай түшэг тулгуури болоно үгэнэ.

Бүхэиндиин профсоюзуудай конгрессэй секретарь **Индраджит Гупта**, Гвинейн ажалшадай национальна конфедерациин уласхоорондын асуудалнуудай талаар секретарь **Каба Секу**, Ирландска тред-юнионуудай гүйсэдкомой гэшүүн, модо болбосоруулагшадай нэгэдэмэл профсоюзуудай нютагай секретарь **Джеймс Кокс** съездэ хабаадагшадта хани барисаанай талархалай үгэнүүдээр хандаһан байна.

Манай газар хуушаншье һаа тэрээн дээрэ шэнэ, совет, түрүү юумэнүүд хэгдэжэ байдаг гээд бидэнэр омогорхолтойгоор тэмдэглэжэ шадаха байнабди гээд Таджикистанай профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ **А. Хайдаро** хэлээ. Тэрэ һонирхолтой тоонуудые дурдаа: республикын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1913 онойхитой сасуулбал 64 дахин, хлопок ургуулан абалга 20 дахин нэмээ.

Социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ профсоюзна организацинуудай ехэ үүргэ дүүргэдэг байһые тодорхой жэшээнүүд дээрэ үгэ хэлэгшэ харуулһан байна.

Профсоюзуудай болон комсомолой харилсаатайгаар ажаллаха тухай асуудалаар ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **С. П. Павлов** дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Пролетарска интернационализмын, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба профсоюзна хүдэлөөе нягтаар жагсаахын түлөө, империализмын һанаашалгануудта, Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй дайн байлдаанда эсэргүүгээр эдэбхитэй тэмсэл хэхын түлөө үзэл бодолдоо үнэн сэхэ байдагаараа советскэ профсоюзууд бүхы дэлхэйн ажалшадта хүндэтэй болонхой. ВЦСПС-эй ороной дотоодын ажабайдалда бэелүүлдэг ажал ябуулгые, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерацида бэелүүлдэг хараа шугамые Туркменистанай профсоюзууд һайшаана гээд Туркмениин профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ **Д. Н. Караев** мэдүүлээ.

Москвагай пионернүүд профсоюзуудай XIV съездые амаршалаа.

Бүхэпакистанай ажалай федерациин вице-президент **М. А. Рахим**, Сириин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай бүгэдэ ниитын федерациин вице-түрүүлэгшэ **Мохамед Мурад Ага**, Малиин ажалшадай национальна нэгэдэлэй профсоюзна һургуулиин директор **Мама Эль Моктар**, Мароккын ажалай союзай информациин ба уласхоорондын холбооной талаар секретарь **Мохамед Амин Фештали** болон бусад өөһэдынгөө организацинуудай зүгһөө съездын делегадуудые амаршалаа.

СССР-эй профсоюзуудай XIV съездын мартын 1-нэй үдэшын заседани дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ **Н. К. Байбаков** түрүүлжэ үгэ хэлээ. Ороной арадай ажахые 1966—1967 онуудта хүгжөөлгын зарим дүнгүүд тухай тэрэ хөөрөө.

Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда промышленна бүхы продукциин 40 хүрэтэр процентые бүтээн гаргадаг долоо мянга гаран предприяти оруулагдаа.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, шэнэ техникэ ба технологи нэбтэрүүлхэ материалнууд болон хүдэлмэриин хүсые арьбалха, голодоһо гаргалгатай тэмсэхэ асуудалнуудта Н. К. Байбаков ехэ анхарал хандуулаа.

Эстониин ССР-һээ «Сыпрус» гэжэ колхозой комбайнер, Социалис Ажалай Герой **Э. П. Отсман**, түмэр замай транспортын хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай ЦК-гай түрүүлэгшэ **Е. Т. Чередниченко**, Башкирай профсоюзуудай областной соведэй түрүүлэгшэ **С. Ш. Бибков**, Волгоградай тракторна заводой хабсаралгын цехэй мастер, Социалис Ажалай Герой **Н. А. Цветков** үдэшын заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Тунисай ажалшадай бүгэдэ ниитын союзай генеральна казначей **Маклуф Мустафа**, Танзаниин профсоюзуудай делегациин хүтэлбэрилэгшэ **С. М. Джоши**, Венесуэлын ажалшадай профцентрэй эмхидхэлэй асуудалнуудай талаар секретарь **Лауреано Торреальба**, Анголын ажалшадай национальна нэгэдэлэй генеральна секретарь **Паскаль Лувуалу** болон бусад съездын делегадууд болон айлшадые амаршалаа.

(ТАСС).

КОММУНИС БОЛОН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ПАРТИНУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ БУДАПЕШТДЭХИ КОНСУЛЬТАТИВНА УУЛЗАЛГА

БУДАПЕШТ, мартын 1. (ТАСС). Консультативна уулзалгын дүрбэдэхи үдэрэй хүдэлмэриин иимэ коммюнике толилогдобо:

Коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэдэй консультативна уулзалга февралиин 29-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Зүблөөн дээрэ түрүүлэгшэнэрээр һуугаа гэбэл: Цейлоной Коммунис партиин ЦК-гай түрүүлэгшэ, ЦК-гай политбюрогой гэшүүн С. А. Викремасингхе, Чилиин Коммунис партиин ЦК-гай генеральна секретариин орлогшо Оскар Астудильо. Зүблөөн дээрэ иимэ хүнүүд үгэ хэлээ:

Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, секретарь Д. Моломжамц үгэ абажа, шухала болоһон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула, империализмын улам һүжэрөөжэ байһан ээрхэг түримхэй ажал ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ хамтын хараа шугам зохёохын тула коммунис хүдэлөөнэй шэнэ уласхоорондын зүблөө зарлаха шухала болонхой гээд тэмдэглэбэ. Дэлхэйн революционно хүдэлөөн шэнэ жагсаалай, нэгэдэлээ саг үргэлжэ бэхижүүлжэ байһанай үндэһэ һуури дээрэ империализмын хэжэ байһан мүнөө үе сагай шунахай ябуулгануудта сохилто үгэжэ, тэдэнииень таһалдуулжа шадаха юм гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. МНРП-гэй һанамжын ёһоор, империализмда эсэргүү мүнөө үе сагай тэмсэлэй шухала асуудалнуудые, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтын ба дэмжэлгын шухалын шухала асуудалнуудые шэнэ зүблөөн хаража үзэхэ ёһотой. Зүблөөе демократическа ёһоор бэлэдхэлгэ тэрэнэй амжалтые хангана, мүн Будапештдэхи уулзалгада ямар нэгэ шалтагаанаар хабаадаагүй партинуудта тэрээндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хабаадаха арга боломжо олгоно.

МНРП-гэй делегаци шэнэ зүблөөе энэ оной эсэс болотор Москвада үнгэргэхэ, бүхэдэлхэйн коммунистнуудай энэ уулзалгада бүхы шухала бэлэдхэл хэхын тула хүдэлмэрилхэ органиие байгуулха гэжэ дурадхана.

Турциин Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Якоб Демир иигэжэ мэдүүлбэ: уласхоорондын зүблөө зарлаха эрхэ нүхэсэл байгуулагдаа гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. Энэ зүблөөе үнгэргэлгэ манай интернациональна уялга мүн, тэрэниие бидэнэр дүүргэхэ ёһотойбди.

1960 ондо уласхоорондын зүблөө үнгэргэһэн сагһаа хойшо долоон жэлэй туршада дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ олдоһон дүй дуршалөө андалдан абалсаха, марксизм-ленинизмын, 1957, 1960 онуудай зүблөөнүүдэй шиидхэбэриин ёһоор уласхоорондын оршон байдалай шэнэ үйлэ хэрэгүүдые хамтадаа хаража үзэхэ, шэнжэхэ шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Уласхоорондын шэнэ зүблөөе зарлалга манай хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхын аша туһада хэрэгтэй юм гэжэ Турциин Коммунис парти тоолоно. Коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые хангаха, бэхижүүлхэ хэрэг зүблөөнэй гол зориилго гэжэ манай парти тоолоно. Гэхэ зуура, энэ хадаа манай үе сагта гараһан арсалдаануудай эшэ үндэһэн болохо шухала политическэ асуудалнуудые тойрон гараха гэһэн удхатай бэшэ.

Турциин Коммунис парти зүблөөе байгша ондо Москвада үнгэргэхэ гэһэн һанамжые дэмжэнэ. Мүн уласхоорондын зүблөөе бэлэдхэхэ талаар комисси мүнөө Будапештдэ байгуулха гэһэн дурадхалые дэмжэнэ.

Гондурасай Коммунис партиин Центральна Комитедэй политическэ комиссиин гэшүүн, секратарь Карлос Альдана үгэ абажа, дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ ушарһан байдалые хэрэглэжэ, дэлхэйн империализм арад зондо добтолго хэжэ ороо гэһэн һанамжаа хэлэбэ. Вашингтоной политика бүри балмад, ээрхэг түримхэй шэнжэтэй боложо байна. Латиин Америкэдэ США-гай политикын хойшолонгууд тухай тэрэ тоггоно. Эндэ ээрхэгшэ ангинуудай эгээн хархис бүлэгүүд засаг абажа, тэрэнээ бэхижүүлнэ. Мүн арадуудай демократическа сүлөөдэ, эгээн юрын эрхэнүүдтэ юрэнхы добтолго хэжэ эхилээ гээд үгэ хэлэгшэ һанамжална. Үгэ хэлэгшэ демократическа, түрүү үзэл бодолтой, империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй нэгэдэлэй асуудалнуудые, бүхы коммунистнуудай ажал ябуулгын нэгэдэл хангалгые хаража үзэхын тула коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай зүблөө зарлахын түлөө шууд сэхээр хэлэбэ.

Колумбиин Коммунис партиин гүйсэдкомой гэшүүн, Центральна Комитедэй секретарь Альваро Васкес үгэ хэлэжэ, 67 партинуудай делегацинуудай хабаадажа байһан энэ консультативна зүблөөн бүхы дэлхэйн коммунистнуудай зүблөөе зарлаха эрхэ нүхэсэлнүүдэй бии болоод байһые гэршэлнэ гээд Колумбиин Коммунис парти һанамжална гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Тиимэ зүблөөн байгша оной эсэс болотор болохо ёһотой гэжэ манай парти тоолоно. Зүблөөнэй гол зорилго гэбэл, империализмда эсэргүү тэмсэлэй фронтые бэхижүүлхэ болоно. Гадна дэлхэй дээрэ боложо байһан шэнэ үйлэ хэрэгүүдые шэнжэлжэ, уласхоорондын шэнэ оршон байдалда зохихо гол ёһо гуримуудые зохёохо шухала.

Бүхэдэлхэйн зүблөөндэ бүхы коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинууд уригдаха ёһотой, тэрээндэ бэлэдхэлдэ энэ консультативна уулзалгада хабаадаагүй партинуудые хабаадуулжа, демократическа ёһоор хамтынгаа хүсөөр тэрээндэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Февралиин 28-да Сибириин Коммунис парти Румыниин Коммунис парти хоёрой хоорондо арсалдаан гараба. Тэрээнэй һүүлээр Сириин Коммунис партиин делегаци Румыниин Коммунис партиин делегациие буруушааһан үгэнүүдээ протоколһоо гаргаха зүбшөөлөө үгэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ үгэнүүдынь уулзалгын зүбшэхэ зүйлнүүдһээ галуур байгаа. Румыниин Коммунис партиин делегаци энээндэнь ханангги байһанаа мэдүүлээ. Румыниин Коммунис партиин делегациин зүбшөөлөөр энэ арсалдаае дүүрэһэн дээрэ тоолоод, консультативна уулзалга хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

Гэбэшье, февралиин 29-дэ Румыниин Коммунис партиин делегаци өөрынгөө партиин Центральна Комитедэй заабариин ёһоор, урдань нэгэн дуугаар түйлагдаһан, мүн тэрэнэй зүбшөөлөөр гуримшуулагдаһан асуудалые һэжэгтэй гэжэ дахин табиба. Сириин Коммунис партиин делегациие консультативна уулзалга дэмжэнэгүй гэһэн эрилтэ табиха, энэ эрилтын дүүргэгдээгүй һаа, заседаниһаа гаража ошохо байһанаа Румыниин Коммунис партиин делегаци мэдүүлбэ. Демократическа оршон байдалда, нүхэр ёһоор бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн үни удаан болоһон хөөрэлдөөнэй болоошье һаа, бүгэдэндэ таарамжатай шиидхэбэри абахын тула хэдэ хэдэн делегацинуудай оролдоошье һаа, Румыниин Коммунис партиин делегаци табиһан эрилтэнүүдээ дүүргүүлхын тула үсэд нэтэрүү эрилтэ табиһан байна. Консультативна уулзалга өөрынгөө талаһаа тодорхойлһон хараа шугамдаа үнэн сэхэ байхын тула, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоо. Энэ уулзалга аха дүү ямар нэгэн партиие буруушааха зорилгогүй юм. Тиихэлэнь Финляндиин Коммунис партиин делегаци иимэ дурадхал оруулаа: «Сириин болон Румыниин Коммунис партинуудай хоорондо гараһан арсалдаан гуримшуулагдаа гэжэ консультативна уулзалгада хабаадагшад зүбшөөһэн тухайгаа тодорхойлно, тиигээд тэдэнэр энэ уулзалгын үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые нүхэр ёһоной, сүлөөтэй оршон байдалда зүбшэн хэлсэлгын аргаар түйлахые эрмэлзэнэ.

Тиихэ зуураа, парти бүхэн хэлэһэн үгэнүүдэйнгээ түлөө өөрөө харюусаха ёһотой гэжэ протокол соо зааха, гээд үглөөнэй зүблөөнэй протокол соо оруулхые дурадханабди».

Энэ дурадхал консультативна уулзалгада хабаадагшадаар һайшаагдаһан байна. Румыниин Коммунис партиин делегаци энэ дурадхалые анхаралдаа абахаяа арсаад, зүблөөнһөө гаража ошоходоо, энээнэй түлөө харюусалгые бэе дээрэ даажа абаба. Энээндэ гэмшэлтэйгээр хандаад, консультативна уулзалга өөрынгөө зорилгые — уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй, империализмда эсэргүү тэмсэлэй болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй аша туһада коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөөе бэлэдхэхын тула хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

* * *

Мартын 1-дэ коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэдэй консультативна уулзалга хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Совет пэртийно-правительственна делегаци мордобо

Оттоманай дарлалтаһаа Болгариин сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо 90 жэлэй ойн һайндэртэ хабадалсахаяа КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. И. Воронов түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй уряалаар мартын 1-дэ Москваһаа Софи мордоо.

(ТАСС).

Совет делегаци Софи ерэбэ

СОФИ, мартын 1. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. И. Воронов түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци Оттоманай дарлалтаһаа Болгариин сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо 90 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадалсахаяа мүнөөдэр эндэ ерээ.

ТАБАН ЖЭЛЫЕ — БОЛЗОРҺОО УРИД!

[...]ЭДӨӨ [...]ҮРӨӨ

[...]ын түрүү малшадай [...]саһаар, сууда гар[...] болоһон «Одон» [...]эһэтын отделениин [...]шон, коммунист Да[...]жиевич Доржиев аба[...] бэелүүлбэ, хэлэһэн [...]бэ гэшэ. Түсэбтэ та[...] гурбалахи жэлдэ ха[...]һан 503 хонидой тоо [...]оонь хурьга абажа. [...] түйлжүүлхэбди гэһэн [...]игадын гэшүүд аба[...] тэрэнээ хүсэндэнь хүр[...]

[...]жиевтай суг хүдэлдэг [...]аһама Нимаева (һам[...]ветлана Доржиева (ба[...] Гажадма Бочогтуева [...]ар бэрхэ малшад һэн [...]гаа холо үлүүлэн [...]һаа найданхай.

[...]-Д. ГОМБОЕВ,
[...]комой инструктор.
[...]эбэрэй аймаг.

Улаан-Үдын судна-заһабарилгын заводой Еким Антонович Киргизовэй бригада февраль һарынгаа түсэб болзорһоонь табан хоног урид дүүргээд, мартынгаа даалгабари улам эршэмтэйгээр бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: судна заһабарилгын талмай дээрэ нүхэр Е. А. Киргизов ажалдаа байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МОДОШОДОЙ ДУНДАЬАА ТҮРҮҮЛЭЭ

Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитедэй Президиум болон «Забайкаллес» комбинат модо бэлэдхэлэй пунктнууд болон мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй январь һарын дүн гаргаа.

Хориин леспромхозой Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив январь соо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, түрүү һуури эзэлбэ.

Пунктын модошод һарынгаа даабари 158 процент дүүргэһэн, түсэбһөө галуур 3000 кубометр модо бэлдэһэн байна. Модошон бүхэн даабаряар хараалагдаһан нормоһоо гадуур 13 кубометр модо бэлдээ. Түрүү һуури эзэлһэн тус коллектив дамжуулгын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Хоёрдохи мүнгэн шан Хандагайн леспромхозой Наринай пунктын коллективтэ барюулагдаа. Хүрбын леспромхозой Тээгдын пунктын хүдэлмэришэд гурбадахи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Мастерска участогуудай дундаһаа мастер Деденко гэгшын хүтэлбэрилдэг участок (Хандагайн леспромхоз) шалгараа. Тэдэнэр дамжуулгын Улаан тугые 1-дэхи мүнгэн шантайгаар абаһан байна.

Итанцын леспромхозой мастер Емельяновай, Хурамхаанай леспромхозой мастер Добрынинай даадаг участогууд хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө. Онёогой леспромхозой мастер Шемаевай, Хориин леспромхозой мастер Бардуевай хүтэлбэрилдэг участогууд гурбадахи мүнгэн шанда тудаба.

Н. ТЮРНЕВ.

[У]ЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАА

[...] орденто локомотив[...]лгын заводто олон [...]алгатай митинг һая[...]лаа. Үнгэрһэн жэ[...]эрийн IV кварта[...] СССР-эй Министр[...]эй болон ВЦСПС-эй [...] Улаан тугые завод[...] зорюулагдаһан энэ [...]комой түрүүлэгшын [...]ич Николаевич Оши[...] байна. Заводой кол[...] IV кварталай туршада түйлаһан амжалта тухай суглаагшадта хэлэгдээ.

Партиин обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода баяр ёһололой хүгжэм доро дамжуулгын Улаан тугые заводой коллективтэ барюулаад, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалта түйлахыень хүдэлмэришэдтэ хүсэһэн байна.

ЛВРЗ-гэй директор Александр Петрович Гладун, коммунис ажалай ударник, шэрдэгшэ Зинаида Кравчук, дизелиэ цехэй начальник Анатолий Яковлевич Парасов, залуу мэргэжэлтэ Иван Гдебенко болон бусад харюугай үгэ хэлээ. Түйлаһан амжалтала арьбадхаха, дамжуулгын Улаан тугые саашадаашье гартаа бүхэөр барижа ябахын тула заводой коллектив хүсэ шадалаа гарган ажаллахабди гэжэ мэдүүлээ.

Н. ЕФИМОВ.

СОВЕТ ЭХЭНЭРНҮҮД — КОММУНИЗМЫН ЭДЭБХИТЭЙ БАРИЛГАШАД

Москвада болоһон пресс-конференци

Уласхоорондын эхэнэрэй үдэрэй дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, мартын 1-дэ пресс-конференци болоо, энэ конференциие совет, хариин гүрэнүүдэй журналистнуудта зорюулан совет эхэнэрнүүдэй комитет эмхидхэһэн байна. Тус пресс-конференциие совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо О. И. Чечеткина нээгээ.

Арадай засагаа гартаа абаад байһан үедэ эхэнэрнүүд ямар эрхэтэй болохоб, ямар эрхэтэй болооб гэжэ совет эхэнэрнүүд бүхы дэлхэйдэ гэршэлэн харуулаад, Коммунис партиин хүтэлбэреэр шэнэ совет общество байгуулжа байна, — гэжэ тэрэ хэлээ. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта эхэнэрнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадахын тула Совет засаг тэдэнэртэ бүхы арга боломжо бии болгоо. Эхэнэрнүүд мүнөө үедэ орон соохи хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай табин процентыень эзэлнэ. Гүрэниие хүтэлбэрилхэ талаар совет эхэнэрнүүдэй ямар ехэ үүргэ дүүргэдэг тухай О. И. Чечеткина хөөрэжэ үгөө. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар 425 эхэнэр дэбжүүлэгдэнхэй. Энэнь дэлхэйн капиталис оронуудай бүхы парламентнуудта хабаададаг эхэнэрнүүдһээ олон болоно.

Түрүүлэгшээр һуугша пресс-конференцидэ хабаадаһан эхэнэрнүүдтэй журналистнуудые танилсуулаа. Эдэнэрэй биографинууд — Совет гүрэнэй 50 жэлэй түүхэ соо манай эхэнэрнүүдэй дабажа гараһан алдарта, баатарлиг, эрэлхэг зоригто замые эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Д. Т. КАРАСЕВА — энэ эхэнэр 30 жэл соо ажаллаа. Бусад нүхэдтөөл адли Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилхэдэ станогой хажууда жагсаһан юм. Удаань ажаллаха зуураа, институтда үсэд нэтэрүүгээр һуралсаа. Тиигэжэ инженер-технолог болоһонойнгоо удаа металлургическа лабораториин начальнигаар, цехэй начальнигай орлогшоор хүдэлөө, мүнөө Москвагай «Динамо» гэжэ электромашина бүтээдэг заводто ахалагша металлургаар ажаллана.

А. Ю. ИСАЧЕНКО — Дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэн. Дайнай хүшэр хүйдэ жэлнүүдтэ колхозой түрүүлэгшээр ажаллаа. Мүнөө үедэ Галициин шубуунай фабрикада главна агрономоор ажаллана, горсоведэй депутат.

О. А. ОЛЕЙНИК — М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай гүрэнэй университедэй профессор, физико-математикын эрдэмэй доктор, научна 70 гаран зохёолнуудай автор. Палермодохи Италиин наукануудай академиин бодото гэшүүн. Энэ эхэнэр США-гай олохон университедүүдтэ лекци уншаа, мүнөө Парижай университедтэ уншахаар уригдаа.

Эхэнэрнүүд — СССР-эй дипломто бүхы мэргэжэлтэдэй 58 процентыень эзэлнэ. 40 мянга гаран эхэнэр эрдэм наукын докторнууд, кандидадууд болонхой. 1000 гаран эхэнэр — академигууд, наукануудай академиин гэшүүн-корреспондентнүүд.

Миллион гаран эхэнэрнүүд Эхэ оронойнгоо үмэнэ габьяатай байжа, орден, медальнуудаар шагнагдаа. Тэдээнэй 3.828-ниинь Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Совет эхэнэрнүүд — эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр бүхы түбиин 119 ороной национальна, уласхоорондын 229 эхэнэрэй эмхинүүдтэй хани ёһоной холбоо барисаа байгуулна.

Совет арад, манай эхэнэрнүүд Америкын ээрхэг түримхэйнэртэ эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан Вьетнамай патриодуудые эрид шууд саг үргэлжэ дэмжэнэ, туһа хүргэнэ.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Е. Ф. Карпова, РСФСР-эй социальна тэдхэмжын министр Д. П. Комарова, РСФСР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшын орлогшо Н. Ю. Сергеева, РСФСР-эй арадай артистка Е. А. Фадеева болон бусад пресс-конференци дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Россин кооператорнуудай суглаан

Россин Федерациин эд хэрэглэгшэдэй кооперациин соведэй ээлжээтэ суглаае Москвада байгша оной апрель—май һарада үнгэргэхэ тухай шиидхэбэриие Роспотребсоюзай правлени баталан абаа.

Суглаанда хабаадагшад ажахые экономическа арга методээр хүтэлбэрилгын гурим наринжуулан һайжаруулха тухай, ажахын реформын зорилгонуудтай зохилдуулан РСФСР-эй кооперативна эмхинүүдтэ түсэблэлгые һайжаруулха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин промышленна предприятинуудай хүдэлмэри саашадань һайжаруулха, РСФСР-эй кооперативна организацинуудай ажал хүдэлмэри улам эдэбхитэй болгохо хэмжээнүүд тухай асуудал мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Соведэй суглаан дээрэ Роспотребсоюзай 1968 оной январиин 1-нэй баланс баталагдахаһаа гадна, 1967 оной олзо доход хубаагдаха юм.

Роспотребсоюзай Соведэй хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа правлениинүүдэй, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин районно союзуудай, эд хэрэгшэдэй бүлгэмүүдэй олон тоото түрүүлэгшэнэр, кооперативна магазинуудай, столовонуудай, промышленна предприятинуудай директорнууд ошохо юм.

(ТАСС-ай корр.).

ПАРТИИН РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Пропагандистнар зүбшэбэ

Марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха нэгэдэхи жэлэй һургуулинуудай пропагандистнарай ээлжээтэ семинар КПСС-эй Хоринн райкомо үнгэргэбэ.

«Коммунис парти дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ. Россидахи хоёрдохи революци (1914—1917)». «Парти — Октябриин вождь» гэһэн темэнүүдээр пропагандистнар В. М. Кучумов, В. И. Мишенин гэгшэд лекцинүүдые уншаба.

«1967 оной ажахын жэлэй дүнгүүд. 1968 ондо бэелүүлхэ зорилгонууд» гэһэн асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. М. Павлов хөөрэбэ.

Пропагандистнарай, мүн аймагай центрэй партийна эдэбхитэдэй урда «Хоёр ондоо үзэл сурталай мүнөө үедэхи тэмсэл тухай», «Уласхоорондын байдал тухай» һонирхолтой лекцинүүдые КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Л. Я. Нохосоев, «Знание» бүлгэмэй республикын отделениин лектор Д. Б. Мушанов гэгшэд уншаһан байна.

Шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада

Өөһэдынгөө абаһан шиидхэбэринүүдые, мүн партийна дээдэ органуудай тогтоолнуудые хэрэг болото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байһан тухай асуудалаар Хандагайн леспромхозой парткомой секретарь Молодцев П. С. партиин райкомой бюро дээрэ тоособо.

Партийна хүдэлмэриин энэ шухала асуудалаар зарим тэды юумэн хэгдэбэшье, абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ парткомой гэшүүд, предприятиин хүтэлбэрилэгшэд, мүн юрын коммунистнууд үсөөнөөр хабаадуулагдана гэжэ бюро элирхэйлбэ. Саашадаа энэ шухала хүдэлмэриие һайжаруулха талаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаба.

Һү һаали бюрогой анхаралда

Анаагай, Дээдэ-Тайлсын совхозуудай директорнууд Г. Н. Бородин, Н. О. Никитин гэгшэд нэгэдэхи кварталда һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбэй хэрэг дүүргэгдэжэ байһан тушаа КПСС-эй райкомой бюро дээрэ тоособо.

Малай харуулһа, тэжээл эмхидхэлгэдэ дутуу дундануд олон бии. Һаалишадай дунда ойлгуулалжын политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Һү һаалга эдэ совхозуудта нёдондонойхиһоо бага болоод байна гэжэ бюро тэмдэглэбэ.

Һаалиин гүүртэнүүдэй малшадай ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, түсэбтэ даабаринуудые тэдэнэртэ ходо үгэхэ, үргэн дэлисэтэйгээр социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ эрилтэ совхозуудай директорнуудта табигдаба.

Ж. БАДМАЕВ,
КПСС-эй Хоринн райкомой инструктор.

ТУҺАТАЙ СЕМИНАР

— Ехэ һонирхолтой, туһатай семинар болобо,—гэжэ XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Н. Б. Ринчинов хэлэбэ.

Үнэхөөрөө яһала һонирхолтой семинар болоһо шадаа. Хоёр үдэрэй туршада «Коммунизм» колхозой дэргэдэ аймагай хүдөө ажахын артельнуудай партийна организацинуудай секретарьнар партийна хүтэлбэриин онол шадабариие улам дээшэлүүлхэ тухай асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсээ, һанал бодолоо андалдаа бшуу.

Колхозойнгоо мал ажалые саашань хүгжөөхэ арга боломжонууд тухай тус ажахын түрүүлэгшэ нүхэр С. Х. Санжитов дэлгэрэнгы элидхэл энэ семинар дээрэ хэһэн байна.

Олонитын дунда политическэ информацине яажа үнгэргэдэг дүй дүршэл тухай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Ж. Б. Бизяев мэдээсээ.

Б. ОЧИРОВ,
партиин Захааминай райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абажа, хүн бүхэнэй эрилтые хүсэдөөр хангаха гээшэ Коммунис парти, Совет правительствын мүнөө үе сагай эгээн шухала зорилго болонхой. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо, тэрэниие область, республика бүхэнэй арад зоной эрилтэтэй нягта холбоотойгоор хүгжөөхэ асуудал табигдана.

Улаан-Үдэ хото шадарай аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, тэдэнэй колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд республикын Министрнүүдэй Советтэ һаяхан сугларжа, ажахынуудаа ямар шэглэлтэйгээр саашадаа хүгжөөхэб, городой ажалшадые эдеэ хоолой зүйлөөр хүсэд һайнаар хангахын тула ойрын 7—8 жэлэй туршада юу хэхэ байһанаа хэлсээ. Эндэ Улаан-Үдын, Прибайкалиин, Кабанскын, Загарайн, Сэлэнгын аймагуудай ажахынуудай түлөөлэгшэд хабаадаа.

Эдэ аймагуудай ажахынууд республикынгаа нийслэл хотын, Гусиноозерск городой хүн зониие һү, үндэгэ, шубуунай мяха, овощ болон хартаабхаар хүсэд хангаха шэглэлтэйгээр хүгжөөгдэхэ байна. Тиимэһээ эндэхи ажахынуудта һаалиин томо фермэнүүд, шубуунай фабриканууд, теплицын комбинадууд, хартаабха, овощ ургуулха томо ажахынууд, бригаданууд байгуулагдаха ушартай. Иимэ түсхай шэглэлтэй ажахы, фермэ, бригадануудта һү ехээр үгэдэг үүлтэрэй мал үдхэгдэхэ, баян ургасатай сортын хартаабха, овощ ургуулагдаха болоно.

Город шадарай ажахынуудые ойрын 7—8 жэлэй туршада ямар гол шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ тухай Республикын госпланай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр В. Лысов хөөрэбэ. Удаань Кабанскын аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник нүхэр Данько, Кабанскын совхозой директор нүхэр Хмелев, Шерагинскэ совхозой директор нүхэр Карпов гэгшэд ажахынуудые түсхай шэглэл мэргэжэлтэй болгоходо ямар ехэ аша үрэтэй байһан тухай хэлээ.

Город шадарай ажахынуудые ойрын 7—8 жэлэй туршада ямар шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ тухай ажахы, аймаг бүхэндэ тодорхой түсэб зохёохо эрилтэ зүблөөндэ хабаадагшадта табигдаа.

А. БОРИСОВ.

МҮНХЭ ДУРАСХААЛ

Агууехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ленинскэ уншалга, хөөрэлдөөн, үдэшэ болон фотовыставкэнүүд мүнөө оронойманай хото, хүдөөдэ эмхидхэгдэнэ. Сценэ дээрэ Ленинэй образ харуулһан Киров городой драматическэ театрай артист А. И. Устюжанинов хотынгоо предприяти, заводуудта ошожо, «В. И. Ленин ба ажалшад» гэһэн һонирхолтой лекци уншажа эхилэнхэй. Анатолий Иванович лекциеэ уншажа байхалаа, Ильичэй бэшэгүүдые сэгжээр уншажа, олоной һайшаалда хүртэдэг юм. Арад зоной урда Устюжаниновай эмхидхэһэн хөөрөөн, уншаһан лекци, концерт ходолоо эрхим һайнаар үнгэржэ, хүн бүхэнэй дура эзэлдэг байна.

• • •

«Владимир Ильич Ленинэй зохёолнууд соо Елец» гэһэн тематическэ лекци городой ажалшадай дунда мэдээжэ болонхой. "Зохёолой гол ухаань хадаа В. И. Ленинэй Елец городой хүдэлмэришэдтэ эльгээһэн бэшэг болоно. Энээнһээ гадна, эндэхи хүдэлмэришэдэй нютагтаа Совет засаг тогтоохын түлөө эмхидхэһэн тэмсэлые үндэһөөр сэгнэһэн статьянууд'бии.

• • •

Владивосток городой филармониин хүгжэмшэд болон дуушадһаа бүридэһэн бригада хизаарайнгаа хүдөө ажахын районуудаар ябажа, «Владимир Ильич Ленин ба хүгжэм» гэһэн лекци-концерт үнгэргөө. Хүдөөгэй клуб, улаан булангуудта Владимир Ильичэй дуратай хүгжэм, дуунууд зэдэлээ. Тэдэнэйнь дунда Бетховеной «Аппасионата», «Лунная соната», Шопенэй «Революционно этюд», Шуберт болон Шуманай романснууд, революционно дуунууд һүр жабхалантайгаар зэдэлжэ, суглараг шадай сэдьхэл зүрхые хүдэлгөө.

• • •

Тернополь городой Залещицкэ һургуулиин музейдэ Ленин багшын ажабайдал, ажал-ябуулгада зорюулагдаһан олон материал суглуулагданхай. Музейн залда ороходо хоёр ехэ картын үлгөөтэй байхань харагдана. Тэдэнэй нэгэн дээрэнь Тернопольско областеор дамжан Львовһоо Росси руу ленинскэ «Искра» газетын нагаа забаашагдалаг тухайе харуулһан маршрут зураатай. Нүгөөдэ дээрэнь—улаан квадрадуудаар эрээлэгдэһэн карта. Энээн дээрэ В. И. Ленинэй «Гүрэн ба революци», «Хүдөөгэй үгытэйшүүлдэ» болон бусад зохёолнууд.

Залещицкэ музей — В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнуудые суглуулха талаар область дотороо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

(ТАСС).

БУЛТА[...]
ХЭР[...]

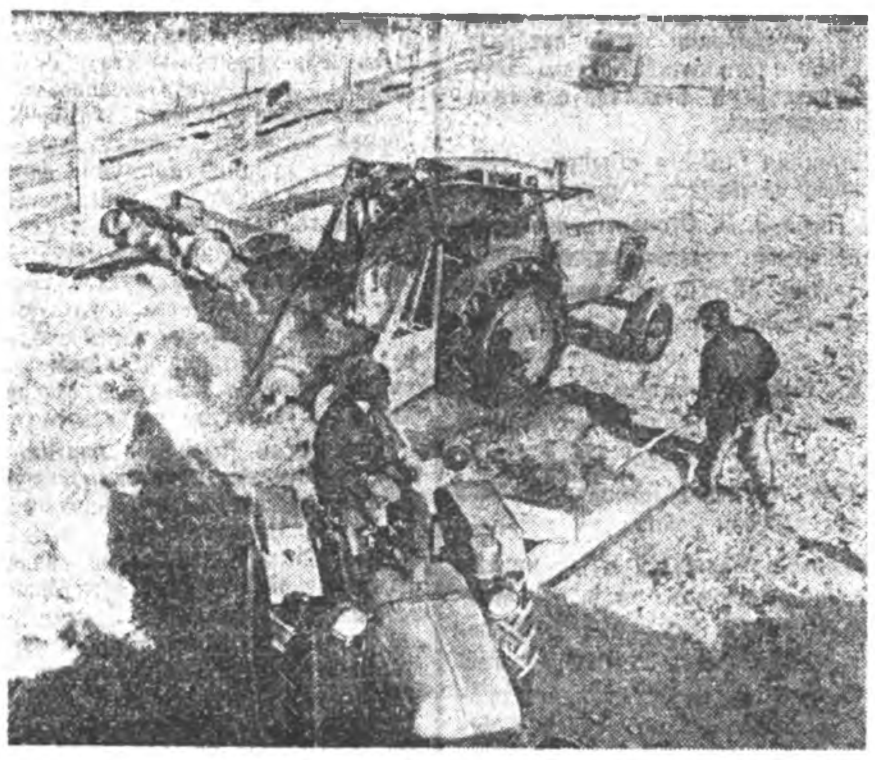
БАРГАЖАН. Ула[...] съездын нэрэмжэтэ [...] мунистнуудай хамт[...] ложо. «Үхибүүдые [...] хадаа коммунист [...] салгата хэрэг» гэһ[...] шэн хэлсэбэ. Т[...] Уланай дунда һур[...] тор Е. Т. Цыден[...] элидхэл хээ.

Энэ асуудал зүб[...] коммунистнууд з[...] баадалсаа. Тус си[...] эй райкомой нэгэ[...] В. П. Шабагоров [...] үгэ хэлэһэн байна.

Г. [...]
Уланай сом[...]

ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН ХҮСӨӨР

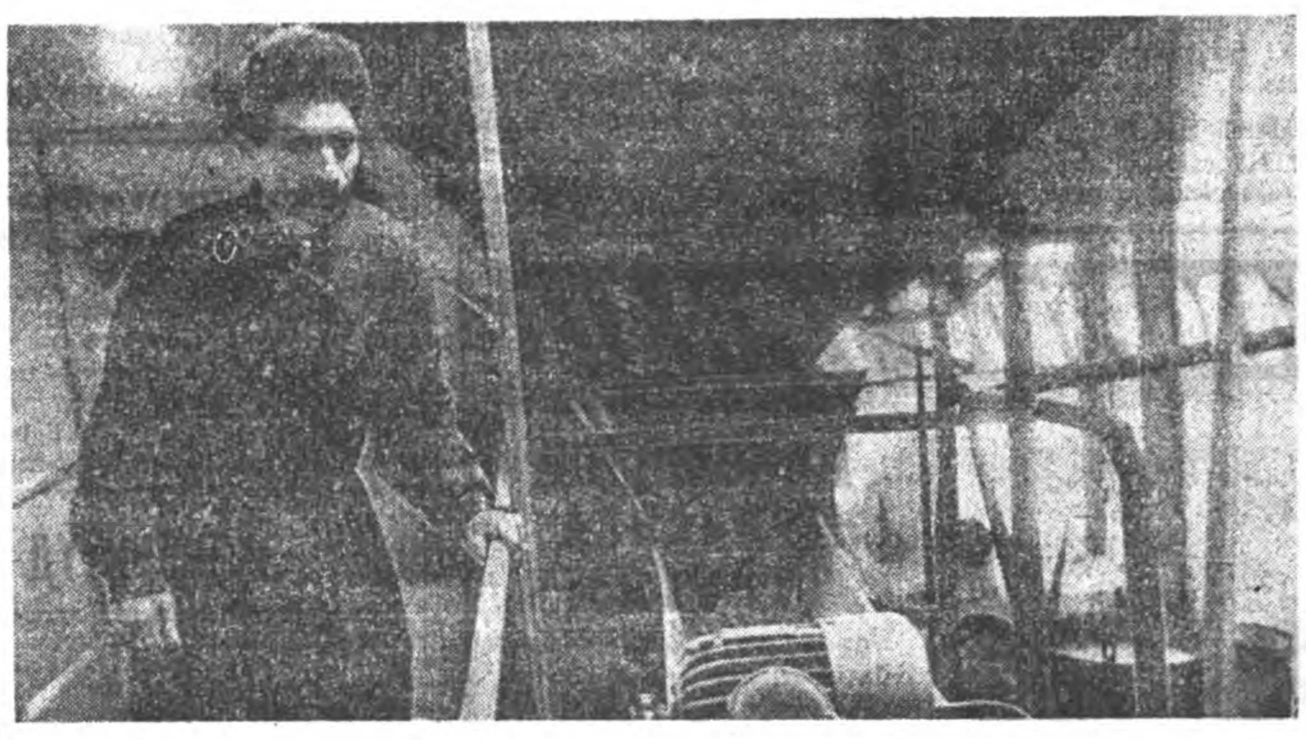

Хоринн Анаагай совхозой һү һаалиин гүүртэнүүдтэ һолоомо хэршэжэ, талха тарянай зүйлтэй холижо буйлуулан эһээхэ арга хэрэглэгдэнэ. Энэ хүдэлмэриие Зоя Цыденова гансаараа дүүргэжэ **(дээрэхи зураг)**, үдэр бүри 10 тонно тэжээл буйлуулан бэлдэнэ. Энэнь оньһожоруулгын хүсөөр хэгдэнэ.

Хэрбээ оньһожоруулгын эбдэршоо һаа, саг дарыдань заһабарилаад орхихо уран гартай, түршэл шадабаритай механик Иван Суровые тэндэ хододоо харахат **(дорохи зураг)**.

Үшөө һонирхомоор юуб гэхэдэ, силос нүхэнһөө абалга баһал оньһожоруулагдаһан. Теэд энэ оньһожоруулга ямар нэгэн ухаалан зохёодог эрдэмтэдэй гараар бүтээгдэһэн бэшэ, харин нютагайнь түрүү механизаторнууд ухаалан зохёогоо. Иигэжэ һаалишадай ажал нилээдгүй хүнгэлэгдэнэ **(дундахи зураг)**.

Ф. СОРОКИН.
Авторай фотонууд.

Табан жэлэй түрүүшүүл

ЭДЭНЭЙ АЖАЛДА АТААР[...]

Ажалай юрын үдэр. Нойрто дуратай зарим нэгэ хүнэй тулаахан хүнжэл соогоо аятай зохидоор унтажа хэбтэхэдэ, Маловскын горнягууд автобусто һуужа, шуугаатай хүхюутэйнүүд Куликово талмайда ерэдэг. Энэ талмайн хойморто ...сэлэй охин үдэр һүнигүй үргэлжэлэн, ажалай хүгжэм дуугаар аянгатажа байдаг. Иилиналай управлениин энэ участок газаа талаһаа харахада юрын лэ түхэлтэй. Эндэ сэбэрлэгдээд гараһан хайр шорой мүнөө үнжэгэн зөөлэн сагаан саһаар хушагданхай. Нэгэ хэдыхэн бульдозернуудһаа бэшэ юумэн харагданагүй. Гайхал байхагүй, эндэхи бүхы хүдэлмэришэд газар доро ажаллана ха юм.

Бидэнэр хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэдтэй шахтада ерэбэбди. Нэгэдэхи халаанай хүдэлмэришэд ажалаа дүүргэнхэй. ...бус хүлеэжэ байба. Богонихон уулзалганууд. Эндэ мүн лэ ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэнэд. Ямар аргаар тулгануудаа һайнаар бүхөөр, түргөөр тодхохо. Үшөөшье юун тухай хөөрэлдэнэгүйб даа... Хүдэлмэришэ хүнүүд хүсэеэ нэгэдүүлэн эбтэйгээр ажаллахадаа хододоо амжалта туйладаг ха юм.

Нэгэ хэдыхэн минута ... бүхы хүдэлмэришэд багахан таһаг соо сугларан, халаан соогоо бүтээхэ ажал хүдэлмэриингөө даабари абана. Энэ шахта соо Михаил Кухтин, Виктор Коневин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг сэбэрлэлгын хоёр адлихан комплексно бригаданууд хүдэлнэ.

Эдэ хүдэлмэришэдэй олонхинь тус шахтануудай бии болохоһоо хойшо хүдэлжэ эхилһэн, тиимэһээ нилээдгүй дүй дүршэлтэйнүүд. Тиимэл хадаа эдэнэр өөрынгөө хүсэл зоригто эгээн, урматайгаар лэ хүдэлжэ байна.

Үнгэрһэн жэл соо энэ коллектив эрхим һайнаар хүдэлжэ, ехэ амжалта туйлажа шадаһан. Тус... табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлые үйлэдбэридөө түгэс бэлэнхэлтэйгээр угтажа, январь һарынгаа даабари 20 үдэр соо дүүргэжэ шадаа. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 900 кубометр шорой эдэнэр малтан гаргаа.

Халаанай мастер Г. К. Скосырскитай шахта соо оробобди. Шахта соо харанхы, шорой тооһотой гэжэ һанадаг байгааб. Энэ шахта соо тад ондоо, ехэнхи ажал оньһожоруулагдаһан, хүдэлмэришэдэй ажаллахада таатай зохид, уужам салуу, нэгэшье үлүү юумэн эндэ харагданагүй.

Газар малтаха[...] рьеан электро-[...] хэлэн жингенаха[...] лэжэ, залиршагүй[...] балараана.

— Бидэнэр га[...] сэбөө үлүүлэн [...] бди. Элһэ хайр ма[...] ри үнгэрһэн жэл[...] процентээр дээшэ[...] малтаһан хайр си[...] талл—алта ехээ[...] хамаг хүсэеэ зэ[...] ехэтэйгээр ажал[...] гол зорилго иим[...] лаанай мастер [...]

Үйлэдбэриингөө [...] нуудые дүүрэн[...] зар тэһэлдэг хэр[...] газар малтагшад[...] жоруулха гэжэ т[...] уялга соо хэлэг[...]

Хүдэлмэриин [...] байлгахын тула [...] мастер, бригади[...] доно. Хүдэлмэри[...] лай ажалда зүбө[...] табигданхай.

Үбэлэй үедэ б[...] эмхидхэхэ тон ш[...] нуудые томоохо[...] лэй дүрээр шаа[...] зартань тэдэниие[...] һайн үрэ дүн[...]

Алташадай бү[...] жалта гансахан [...] хүнүүдһээ дулы[...] хаар. Үнэндөө ти[...] чигой, аккуму[...] модошье бэлдэгш[...] тодхогшын, богон[...] хы хүдэлмэришэд[...] наар хүдэлөөгүй [...] туйлагдахагүй.

Маловскын уч[...] үдэр бүриин дүн [...] гэн ехэ самбарта [...] лэдэг. Хүдэлмэри[...] жа, хүн бүхэнэй, [...] тогуудай ямар а[...] ень һонирхон х[...]

Тиигэжэ мүнөө [...] Кухтинай хүтэл[...] кубометр шорой [...] 125-да хүргэһэн, [...] хүтэлбэрилдэг бри[...] метр малтаха аа[...] малтаһан байба.

Иигэжэ Маловс[...] коллектив үдэр [...] һайнаар ажал ха[...] лэйнгээ түсэбһөө [...] талл малтахын т[...] тэмсэнэ.

А. Ш[...]
«Витимские зо[...] хүдэл[...]»

ҺААЛИШАД

I

Үшөө үүрэй сайгаагүй, тала дайдаар үнэгэнэй харанхын һаал тунажа байхада Худан голой урда эрьедэ оршодог хэдэн гэрнүүдэй пеэшэнэйнь хоолойһоо үдхэн утаан бушхажа эхилнэ. Удангүйгөөр гэрнүүдэй үүдэнүүд хойно хойноһоо нээгдэжэ, гартаа хүнэгүүдые бариһан эхэнэрнүүд гэрһээ гаража, малайнгаа байра тээшэ гэшхэлэлдэнэ. Тэдэнэй өөр хоорондоо хөөрэлдэхэнь үглөөнэй намдууда элеэр сууряатан дуулдана. Энэ Улааха-Аралай гүүртэ дээрэ ажалай үдэр эхилбэ гээшэ.

Ажалай үдэр! Үглөөнэй харанхыһаа үдэшын харанхы болотор һаалишад энээхэн үдэр соогоо хэды ехэ юумэ бүтээнэ гээшэб даа. Үдэр соогоо үнеэдээ гурба дахин һааха. Малайнгаа байра хэды дахин сэбэрлэхэ. Үнеэдээ эдеэлүүлхэ. Нарай тугалтан һаа, тэрэнээ харууһалха. Эдэ бүгэдые хайша хэрэгээр хэдэг һаа, ямар һүн һаагдахаб даа.

Гүүртын коллектив энээниие ехэл һайнаар мэдэхэ. Һаалишад тиигэжэ ажалладаг лэ хадаа һүүлшын жэлнүүдтэ амжалтатай ябана. Жэшээнь, гүүртынхид ойн баярай жэлдэ түсэбэй ёһоор 3454 центнер һү һааха уялгатай байһан аад, тэрэнээ 3575 центнертэ хүргэһэн байна. Үнеэн бүриһөө түхэреэн жэл соо дунда зэргээр 1647 килограмм һүн һаагдаа. Гүүртын коллектив гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө ноябрь һарын эхеэр дүүргэһэн дээрэһээ «Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» гэһэн хүндэтэй нэрэ зэргэдэ хүртөө. Эндэхи һаалишад һү гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые 200 центнерээр үлүүлэн дүүргэжэ, совхоз, аймаг дотороо түрүүлэн гараа. Гадна тус гүүртын 215 үнеэнһээ 211 тугал түлжүүлэгдээ.

> **«Эндэ ажалша бэрхэ хүнүүд сугларһан лэ хадаа ажалдаа ходо амжалта туйлана гээшэ ааб даа...».**
>
> *(Нютагай хүн зоной хөөрөөнһөө).*

Эндэ үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэб, уялгануудые болзорһоо холо урид үлүүлэн дүүргэһэн һаалишад олон. Тэдэнэй тоодо Ц. Дашиева, Д. Базаржапова, Ц. Содномова болон бусадые нэрлэжэ болоно. Үнинэй һаалишан Цыпилма Дашиева үнеэн бүриһөө 1957 килограмм һү һаажа, эрхим ажалай жэшээ харуулаа. Тэрэнэй хани Доржима Базаржапова үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һү һааха уялгатай байһан аад, энээнээ 1847 килограммда хүргэһэн байна. Гүүртын һаалишад нёдондо бултадаа шахуу һү һааха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо холо урид дүүргээ.

Һүүлшын жэлнүүдтэ үнеэдэй һү байрха ушар энэ гүүртэ дээрэ байгаагүй. Һаалишад үнеэдэйнгээ ототой болохолоорнь тэрэ дарыдань искусственно аргаар урэжүүлдэг заншалтай. Энээн дээрэһээнь үнеэд хээлигүй үни ябадаггүй, саг болзор соогоо тугаллана. Иимэһээ эндэхи һаалишад ехэ һү һаадаг болонхой.

II.

«Һаалишадта найдамтай халаан бии л даа. Зундаа ахалагша классуудай басагад энэ гүүртэ дээрэ ерэжэ үнеэдые һаана. Энэ үедэ һаалишад өөһэдөө үбһэ тэжээлээ бэлэдхэдэг заншалтай...».
(Аймагай газетын корреспондентын үгэһөө).

Зунай зүлгэ ногоонон саг. Адууһа малай атарлан таргалха, үнеэдэй һү ехэтэй болохо үе. Улааха-Аралай гүүртын малшад эгээн энэ үедэ үнеэдээ һайнаар манахые оролдодог юм. Эндэ мал адуулагшаар Цымпил Бидагаров Гунга-Нимбу Жимбиев хоёр хүдэлдэг. Малшад ажалдаа һайнаар хандадаг. Тэдэнэр зунай үедэ үнеэдээ үдэр һүнигүй бэлшээнэ. Тэдэнэрэй бэлшээрэй ходол һэлгэжэ манадаг дээрэһээнь малынь ходо садхалан, һү ехэтэй байдаг.

Гүүртын һаалишад малайнгаа бэлшээриин ногоон дээрэ гарахада амаралта абадаг заншалтай. Теэд эдэнэй амаржа байхада үнеэдыень хэд һаана гээшэб? Эндэхи һаалишадта иимэ найдамтай халаан бии юм гү? Бии л даа. Жэл бүри ахалагша классуудай басагад зунайнгаа амаралтын үедэ гүүртын үнеэдые һаадаг юм. Жэшээнь, нёдондо зун һурагшад Ч-С. Ганжурова, Н. Бадараева, Г. Базаржапова болон бусад үнеэдые һаагаа. Эдэ басагад үнеэ һаахадаа бэрхэнүүд. Теэд эдэнэр хайшан гэжэ үнеэдые һааж һураа гээшэб? Хэн һургааб? Гүүртын һаалишад. Үнинэй һаалишад Ц. Дашиева, Ц. Содномова, Д. Базаржапова болон бусад найдамтай халаан тухайгаа бодожо ябадаг лэ хадаа залуу үетэниие хэжэ ябаһан ажалдаа һургана гээшэ ааб даа. Энээн дээрэһээнь бүхэли зундаа энэ гүүртэ дээрэ залуу басагад олоороо ажалладаг.

Намар тээшэ үбһэ хуряалгын үедэ эндэхи һаалишадые үбһэ сабшажа байхыень хаража болохо. Һаалишад түсхай звено жэл бүри эмхидхэжэ, үнеэдэйнгээ үбэлдөө эдихэ тэжээл өөһэдөө бэлдэдэг юм. Энэ звеное гүүртые даагша Даши-Дондок Жимбиевич Жимбиев ударидадаг. Үнгэрһэн жэл эндэхи һаалишад фермынгээ малда 4200 центнер үбһэ тэжээл абаһан байна. Тэрэ тоодо Бухатын сабшалан дээрэһээ 2250 центнер үбһэ хуряаһан, 1200 центнер зелёнко, хэдэн зуун центнер һолоомо тэдэнэр суглуулһан байна. Һаалишад хуряаһан үбһэ тэжээлээ намарай бороо хурала норгонгүй, шарганууд дээрэ нариин нягтаар сомоһон.

Эдэ һүүлшын жэлнүүдтэ гүүртын коллектив сабшалангаа өөһэдөө утэгжүүлдэг, уһалдаг, һөөг бургааһанһаа сэбэрлэдэг болонхой. Тэдэнэй энэ ажалда пенсионер Цыбик Гармаев туһалдаг. Нёдондо сабшалан дээрэнь тошон халяажа үгөө. Гүүртынхид сабшалангаа гурба дахин уһална. Гадна тэдэнэр малдаа үбэл дэбдихэ хохир хожо байха үедөө сабшалан дээрээ наг шэбхэ тараадаг юм. Энээн дээрэһээнь сабшалангайнь ургаса жэл бүри дээшэлнэ. Жэшээнь, гурбан жэлэй саада тээ бүхы газарһаа 700 центнер үбһэн хуряагдаа һаа, үнгэрэгшэ зунда 1500 центнертэ, үнгэрэгшэ жэл 2400 центнертэ хүрэтэрөө дээшэлһэн байна. Үбһэ хуряалгада һаалишадһаа гадна, фермын тракторист Ислам Фатыков, тэрэнэй туһалагша Д-Ц. Содномов, малшад Ц. Бидагаров, Г-Н. Жимбиев, тэжээлэй цехэй хүдэлмэришэд Г. Файзуллин, Г. Бадмаев, тугалшад Ж. Чимитова, Б. Очирова болон бусад хабаададаг.

III.

«— Үнеэн бүриһөө мүнөө жэл 2000 килограмм һү һаажа шадаха гүбди?

— Үбэлэй һаранuудта үнеэнһээ 1000 литр һү һаабал, һанаһандаа хүрэхэбди...»

(Гүүртын һаалишадай суглаан дээрэһээ).

Гүүртын малшад жэлэйнгээ түсэб дүүргэмсээрээ шэнэ жэлдэ хайшан гэжэ бүри һайнаар ажаллаха тухайгаа бодомжолжо эхилээ бэлэй. Тэдэнэр үшөө намар байхада малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ, үбһэ тэжээлээ, түлеэ залһаяа зөөжэ абаһан байна. Гүүртынхид газаа хүйтэрхэтэй сасуу үнеэдээ дааруулангүй хотондонь оруулжа, үбһэ тэжээл үгэжэ эхилһэн. Гадна тэжээлэй цехэй хүдэлмэришэд Геннадий Файзуллин, Ганжур Бадмаев эртэнһээ һолоомо гидролизно аргаар шанаржуулжа үнеэдтэ үгэжэ захалаа. Энээн дээрэһээнь үнеэд хожороотүй, һуеэ татаагүй. Үбэлэй һаранuудта гүүртын үнеэн бүридэ сүүдхэдэ дунда зэргээр 10 килограмм үбһэн, 15 килограмм буйлуулһан һолоомон үгтэнэ. Гадна һаамхай үнеэдтэ килограмм һүн бүридэнь 200 грамм таряа талханай зүйл эдюулэгдэнэ. Үнеэдээ бүхэли үбэлдөө иигэжэ тэжээхэдэнь, һү шэмэнь заашье алдагданагүй.

Эндэхи һаалишад мүнөө үбэлдөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 литр, харин бүхэли жэлдээ 2000 литр һү һааха гэжэ шиидэнхэй. Тэдэнэр энэ уялгаа амжалтатай бэелүүлнэ. Жэшээнь, мүнөө гүүртын һаамхай үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ дунда зэргээр 7—8 литр һүн һаагдана. Энэ һүүлшын һаранuудта һү һаалинь дээшэлжэл байнхай. Ноябрь һара соо һаалишад 125 центнер һү һаажа, түсэбөө 25 центнерээр үлүүлээ. Декабрь һарада эндэ түрүүшын һарада орходоо 98 центнер ехэ һүн һаагдаһан байна. Һаалишад үнгэрэгшэ һарада түсэбэй ёһоор 215 центнер һү һааха байһан аад, энэнээ 287 центнертэ хүргэбэ. Уридшалан тоолоод үзэхэдэ, тэдэнэр февраль һарада 300 гаран центнер һү һаагаа.

Улааха-Аралай гүүртын һаалишад ойн баярай жэлдэ хүршэ Сагаан-Нуурай фермын коллективые социалис мүрысөөндэ уриһан юм. Эдэ хоёр гүүртэ дээрэхи байдал аб адли. Зүгөөр Сагаан-Нуурай һаалишад үнгэрһэн жэл 400 центнер һү гүрэндэ дутуу тушаажа, энэ гүүртынхидһээ холо гээгдээ. Улааха-аралайхид эбтэй эетэйгээр, харюусалга ехэтэйгээр ажалладаг лэ хадаа амжалта туйлаа гээшэ.

Мүнөө жэл эндэхи һаалишад Худанайнгаа совхозой, Хэжэнгынгээ аймагай бүхы һаалишадта түсэбтэ табан жэлые болзорһоо урид дүүргэе гэһэн уряатайгаар хандажа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэбэ. Тэдэнэр энэ жэл 4280 центнер һү һааха, сабшалангаа уһалжа, утэгжүүл[...] үбһэ тэжээл бэлд[...] Һаалишад энэ[...] дүүргэхэл даа.

• • •

Хараад, бод[...] данай совхозо[...] һаалишад яһала [...] на. Зүгөөр совхоз[...] лишадай энэ ажал[...] анхарнагүй. Жэш[...] лишадай ажал хү[...] жэл бүри совхозд[...] никэ, зөөри гарга[...] энэ техникэ ямар [...] һаалишадай ажал[...] гүй. Энээн дээрэһ[...] бүхы ажалаа гара[...] байра сооһоо шаб[...] тэжээл үргэлжэ [...] манай хүшэрхэн гэ[...] ажалда хэды ехэ [...] гарана гээшэб!

Гадна малшадт[...] ябажа байха ёһото[...] хи һаалишадта ав[...] зор соогоо ерэнэгү[...]

Совхозой дирек[...] да үнеэдэй байха [...] һаа, гарзада оро[...] тын байра, гэрну[...] Гадна эндэ улаан [...] мэтэ үгы. Баһа һү[...] бариха гэлсэһэн [...] шье болотор хүс[...] гүй.

Ажахын хүтэлбэ[...] гэдые анхарха ааб[...] на.

Г. [...]
манай [...]

...РАДАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДҮҮДТЭ

...ЛАР-ШЭБЭР. «Коммунизм» ... үбэлэй агротехническэ ... ябуулгануулай хэр зар... ...дэжэ байһые аймаг... ...й хиналтын комитет ... хэлэбэ.
...й тарилгада хэрэгтэй ... тариаһай үрэһэ хүрэнгын ... процентнь һайн шачаэ... ...нхэй. Түсэбэй ёһоор ... тонно наг шэбхэ поли ... таргадаха аад, 4 мянган ... бшагдаад байна гэ... ...тата элирүүлээ. Тошо ... хүдэлмэри мүн лэ һу... ...үүлагдана.
...й хүдэлмэридэ бэлдэхэ ...ческэ хэмжээ ябуул... ...ахяр муугаар бэелүүл... ...хозой хүтэлбэри... ...наргажалтад ойрын саг... ...алнуудаа усадхахаар ...гаа.
... «Сельхозтехникын» ...й районно нэгэдэлэй нэ... ...эһэн тээбэритэй ту... ...й вагонууд саг соогоо ...агүй гэһэн гомдол нэ... ...ой аймагай арадай хи... ...комитетдэ ородог байгаа. ...арадай хинагшадай ...а, «Сельхозтехникын» ...й нэгэдэлэй ашаа хаһа ...буулгажа абаагүй дээрэ... ...гшэ жэлэй гансал ...й вагонууд тогтоогдэмол ...үү 566 час соо стан... ...һан байна.
...буулгагдаһан элдэб ...материалнууд ямар ха... ...ала байдаг хаб гээд арадай хинагшад хаража үзэбэ. Тиихэдэнь мүн лэ харюусалгагүй, һалаар байдагынь элирээ. 10 тонно тэжээлэй мел хэрэггүй боложо, хосорһон байба.

Албанайнгаа уялгада харюусалгагүйгөөр хандаһанай түлөө «Сельхозтехникын» Түнхэнэй магазинай директор В. Д. Сороковиков, районно нэгэдэлэй эрхилэгшэ М. И. Белых гэгшэд аймагай арадай хиналтын комитедэй шиидхэбэреэр шанга зонгоолго абаба.

УЛААН-ҮДЫН худөөгэй аймагай арадай хинагшадай комитедтэ «Искра» колхозой түрүүлэгшэ В. Г. Буянов, ахалагша зоотехник Ю. И. Воротников, ахалагша ветврач Н. С. Казанцев гэгшэд хамтын малай үбэлжэлгын ябаса тухай тоособо. Колхозой эбэртэ бодо малай гүүртэ, фермэнүүдтэ нарай түл һалан муугаар харууһалагдаад, ухэл гарзада орооһон байна гэжэ тодоруулагдаа. Зоотехническэ, ветеринарна хангалга дутамагаар эмхидхэн ябуулһанайнгаа түлөө нүхэд Буянов, Воротников, Казанцев гэгшэд шанга эмэн зэмэдэ хүртөө. Малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байһан бригадирнуудай, фермэнүүдые даагшанарай хэрэг зүбшэн хэлсэхэ, гарзалһан малай тоо толгойе бодхоохо асуудал табихыень колхозой правленидэ даалгаба.

...Удын трикотажна фабрика энэ жэлдэ нэгэ миллион 375 ...түхэригэй хубсаһа нэхэхэ түсэбтэй юм.
...жэлэй гурбадахи жэлые хубсаһа нэхэдэг комсомолка ба... ...Людмила Пояркова эрхим һайн ажалаар угтажа, шанар һайн... ...дукци бүтээнэ.
...РАГ ДЭЭРЭ: хубсаһа нэхэдэг Людмила Пояркова.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

...СОМОЛ ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҺУРГУУЛИ

...а аймагай комсомолой ...нуудай секретарьна... ...ар Элхиин клубта бо...

...олой хүдэлмэридэ шу... ...ыень оложо хүгжөөхэ ...комсомолой организаци... ...секретарьнарые һурга... ...ноһалготой семинар бо... ...сомол, залуушуулые совет патриотизмын үзэлөөр хүмүүжүүлхэ гээшэ комсомолой организацинуудай хүдэлмэриин тол шухалань болоно.

Партиин райкомой секретарь О. П. Бодонов аймагай ерээдүй тухайда хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлдэнь уласхоорондын асуудалаар лекци болоо.

Л. МИНЧЕНКО.

МАКСИМ ГОРЬКИИН ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Рассказ

М. ГОРЬКИЙ

АРХИП ҮБГЭН ЛЁНЬКА ХОЁР

Тэдэнэр хаарбаза хүлеэжэ, үндэр эрьеын һүүдэртэ хоюулаа хэбтээд, хүлнүүдэйнь саагуур долгилон байгаа Кубань мүрэнэй булангиртай гүргэн долгинуудые удаан саг соо абяагүйгөөр харан байбад. Ленька һажажа байна, тиихэдэ Архип үбгэн сээжэ соогоо игсуун болон үбдэһэндэнь унтажа ядаба. Һангирхай хубсаһатай эдэ хоёрой хотиролдошоһон бэенүүд газарай хара хүрин хүрьһэн дээрэ арайхан илгаран, нэгэниинь — ехэхэн, нүгөөдэнь — багахан, хайратай бүрбэгэрхэн юумэд харагдаа һэн. Эсэнги, наранда дүрэнги ба тооһо шоройдо дарагдаһан нюурнуудынь натагар хүрин хубсаһануудайнгаа үнгэдэ эгээ адли.

Архип үбгэнэй яһалиг, ута бэень нарихан зурагар элһэ хүндэлэн, — эгсэ эрье мүрэн хоёрой хоорондо, эрьеын утааша урууль зурын шарлажа хэбтэнэ, — һажажа захалһан Ленька үбгэнэйнгөө хажууда борсойжо хэбтэнэ. Заахан, ташарайгүй бэетэй, һангирхай хубсаһатай Ленька хадаа үбгэнһөө — мүрэнэй долгиноор эндэ элһэн дээрэ хаягдаһан, хуурай модонһоо хухаржа унашаһан годигор гэшүүһэн мэтэ харагдана.

Үбгэн тохоногоороо тулажа, толгойгоо үргөөд, абар табар һөөг бургааһануудаар хүбөөтэһэн, наранай гэрэлдэ толоржо байһан нүгөө эрье тээшэ хараашалан байба; бургааһан сооһоо хаарбазын хара бортнь бултайжа захалба. Мүрэнэй нүгөө таладань хооһон, уйдхартай байба. Сэб сэхэ, хооһон ба уйдхартай харгы мүрэнһөө саашаа тала уруу зурын ошоно.

Үбгэнэй бүлхэгэр, улаан зубхитай, хабдашаһан, бүүдэгэр нюдэнүүдынь түргэ түргэнөөр сабшан байбашье, харин уршагар болоһон нюурынь ехэ һанаата боложо зобоһон шэнгеэр харагдана. Аша хүбүүн тээшээ хаража, амаа бүглөөд, хирэ-хирэ аргаахнаар ханяагаад абана. Ханяаданиинь улам хэршэгэнэжэ, аминь бүглэн алдахадань, үбгэн газарһаа бодохо баатай болоно, нюдэн дээрэнь томо томо дуһал уһан гүйнэ.

Үбгэнэй ханяахаһаа, мүн долгинной элһэ аргаахнаар шаршагануулхаһаа ондоо ямаршье абяан талада дуулданагүй... Тэрэ үргэн ехэ, хүрин, наранда шатаһан тала мүрэнэй хоёр бэедэнь хабтайна, гансал аяар холо тэнгэриин хаяада, үбгэнэй нюдэнэй арай гэжэ тудаха газарта, шэниисын алтан шара далай элдэбээр долгисон байна, тэрэнэй шанха дээрэнь нюдэ ялбама тунгалаг хүхэ огторгой ялбайна. Холо байһан үндэр сэхэ гурбан уляангир модон тэндэ зэрэлгээтэн, набтар боложо байһан шэнгеэр харагдана, огторгой, мүн огторгойгоор хушагдаһан шэниисэ дээшэ, доошоо боложо байһандал хэлбэлзэнэ. Тиин гэнтэ эдэ бүгэдэ талын зэрэлгээнэй ялагар мүнгэн хүшэгын саана хоргодошоно хабэртэй.

Энэ миралзагша, мэхэтэй ялагар хүшэгэ заримдаа холоһоо мүрэнэй эрье туласа урдан ерэнэ, тиихэдээ тэнгэриһээ гэнтэ адхарһан, мүн тэрэ тэнгэри мэтэ тунгалаг ба амгалан мүрэн шэнгеэр үзэгдэнэ.

Тиихэдэнь энэ үзэгдэлтэй танил бэшэ Архип үбгэн нюдөө аршажа, энэ ган халуун ба тала дайда хүлэймни хүсэнэй үлэгдэлые баража һалгааһандаал адляар мүн нюдэнэймни хараае болюулхань ха гэжэ досоогоо уйдхартайгаар бодобо.

Һүүлэй үеын хэзээ хэзээнэйхидэ орходоо мүнөөдэр үбгэнэй досоо бүришье муу байба. Һаядаа наһа барахамни ха даа гэжэ үбгэн мэдэрнэ, тиибэшье зайлашагүй тохёолдохо албан гээшэ гэжэ оройдоо хайша хэрэгээр, бодолонгүйгөөр энээндэ хандадаг байбашье. эндэ бэшэ, эндэһээ холо, эхэ нютагтаа наһа бараха хүсэлэнтэй байгаа, мүн баһа аша хүбүүн тухайдаа бодоходоо ехэ һанаагаа зободог байгаа... Ленькомни яаха гээшэб?..

Архип үбгэн үдэртөө хэдэн дахин энэ асуудал урдаа табидаг байгаа, теэд тиихэ бүхэндөө досоонь уйтаржа, ойнь гутажа, хүйтэ даадаг, тиихэдэнь гэртээ, Росидаа мэнэ гэһээр бусаха гэһэн хүсэлэн түрэдэг байгаа.

Зүгөөр Росси ошохонь холо... Хэзээшье хүрэнгүй, нэгэ тээ замдаа наһа барахаш. Эндэ Кубаньда бадарлахада элбэгээр үгэдэг. Наада баридаг хүшэр зантайшье һаа, хүн зониинь бултадаа баян. Гуйраншалжа ябаһан хүнүүдтэ дурагүй, яахадааб гэхэдэ өөһэдөө баян...

Үбгэн уһатай нюдөөрөө аша хүбүүгээ хараад, шэрүүн гараараа толгойень аргаахнаар эльбээд абаба.

Аша хүбүүниинь хүдэлһэн бэеэрээ, шуһагүй, нимгэхэн уралтай, хурса хамартай, нүрөөтэй нюур дээрэнь бүришье ехэ шэнгеэр харагдаһан, үхибүүнэйхидэл бэшэ, бодолготой долонгир, ехэнүүд, хонхор, хүхэхэн нюдөөрөө урдаһаань хараба.

— Ерэбэ гү? — гэжэ Ленька асуугаад, нюдөө гараараа һарабшалжа, наранай туяа сасаруулан байһан мүрэн тээшэ хараба.

— Үгы даа, ябанагүй. Байжа байна. Эндэ юушье ерэхэб даа? Хэнэйшье дуудаагүй хадань, байжал байгааб даа... — гэжэ, Архип үбгэн аша хүбүүнэйнгээ толгойе эльбэн байжа, аалиханаар хэлэбэ. — Унтаа гүш?

Ленька үлэ мэдэг толгойгоо хүдэлгөөд, элһэн дээрэ хэбтэшэбэ. Тэдэнэр дуугай болошобо.

— Тамаржа шадаха һаа, уһанда шунгаха бэлэйб, — гэжэ Ленька уһан тээшэ шуналтайгаар хараад мэдүүлбэ. — Ехэл түргэн мүрэн байна даа! Манайда иимэ мүрэнүүд байхагүй. Яатараа шалшагананаб? Хожомдохоһоо айһандал тэгүүлнэ.

Тиигээд Ленька дураа гутан, уһанһаа буруу тээшээ харана.

— Байлши даа, — гэжэ үбгэн бодожо үзэһэн бэеэрээ хэлэбэ, — бүһэнүүдээ тайлажа залгаад, би хүлһөөшни уяжа бариад байһууб, ши ороод шунга...

— Юу-у! — гэжэ Ленька томоотойгоор утаар татажа хэлэбэ. — Юу хэлэнэ гээшэбши! Шамайе урдахуулжа абашахагүй гэжэ һанана аалши? Хоюулан шэнгэшэхэлди.

— Зүбшье байна даа! Абажа ябашаха. Харалши, түргөөр бурьялхыень... Хабар үерлэхэдөө — уу!.. Эндэхи сабшаланда — ямар аюултайб! Заха хизааргүй сабшалан юм байна!

Ленька дуугарха дурагүй байһан тулада үбгэн эсэгынгээ үгэдэнь харюу үгэнгүй, хаташаһан монсогор шабар гартаа абаад, тооһон болотор үйрүүлэн, шэрүүнээр шэртэн хаража байба.

Үбгэн аша хүбүүн тээшээ нюдөө сабшан хаража, юун тухайшьеб бодолгото болобо.

— Энэ харыш... — гэжэ Ленька гарайнгаа тооһо унагаан, аргаахнаар, нэгэ янзахнаар дуугаржа эхилбэ. — Энэ мүнөө газар гээшэ гү... би энээниие гартаа абаад, үйрүүлхэдэмни тооһон болошобо... Арай гэжэ нюдэндэ харагдахаар жэжэхэн үйрхэйнүүд...

— Теэд яагааб? — гэжэ Архип асуугаад, аша хүбүүнэйнгээ хуурай ялагар ехэнүүд нюдэн тээшэ уһаташаһан нюдөөрөө хаража, ханяан байба. — Юундэ иигэжэ хэлэбэш? — гэжэ үбгэн ханяахаяа болиһон хойноо. нэмэн хэлэбэ.

— Миил даа... — гэжэ Ленька толгойгоо гунхалзуулба. — Юундэб гэхэдэ энэш бүхыдөөшье иимэл даа!.. — гээд мүрэнэй нүгөө эрье тээшэ гараараа заагаадхина. — Газар дээрэ элдэб юумэ барагдашанхай... Бидэ хоюулаа хэды городуудаар ябаа гээшэбибди! Аймшагтай олон! Хаанашье хүнүүд ямар олон бэ даа!

Өөрынгөө бодолые ухамайлан ойлгожо шадангүй, Ленька бэеэ тойруулан хаража, дахин абяагүй болон, бодолгото болобо.

Үбгэн ойро зуура баһал абяагүй байгаад, һүүлээрнь аша хүбүүндээ дүтэлжэ, энхэрэг мээхэйгээр хэлэбэ.

— Сэсэнши даа шимни! Ши зүб хэлэбэш — бүхы юумэн хүв тооһон гээшэ... Городуудшье, хүнүүдшье, ши бидэ хоёршье — миил тооһон гээшэ. Эх даа, Ленька, Ленька!.. Эрдэм номдо һурагша һайш!. Холол ошохо һэнши даа. Юун болохобши даа?..

Үбгэн аша хүбүүнэйнгээ толгойе бэедээ няагаад таалаба.

— Байза... — гэжэ Ленька улһан шэнги үһөө үбгэ эсэгынгээ һалганан байһан мурюу хурганууднаа зайлуулжа. бага зэргэ дорюун болоод. шангаар хэлэбэ. — Ши юун гэжэ хэлэбэш даа? Тооһон? Городууд болон бүхы юумэн бултадаа гү?

— Бурханай табисуураар иимэ юумэл даа, барһамни. Бүхы юумэн — газар гээшэ, харин газар өөрөөшье тооһон гээшэ. Теэд газар дээрэхи хамаг юумэн бултадаа хосордог юм.. Иимэ бшуу! Тиимэ дээрэһээ хүн ажал хэжэ, али юумэ тэсэн ажаһууха ёһотой. Тэрэшэлэн миниишье үхэхэмни ойртоо... — үбгэн иигэжэ хэлэжэрхёод, уйдхартайгаар нэмэбэ: — Тиихэдэмни ши намгүйгөөр хайшаа ошохо гээшэбши?

Ленька энэ асуудалые үбгэн эсэгэһээ олон дахин дууладаг байгаа, ухэл тухай хөөрэлдэжэ хашаршаһаншье байба. тиигээд Ленька абяагүйгөөр буруу тээшээ хаража, ногоо һугар татажа амандаа хээд, аалиханаар жажалан байба.

Харин энэ хадаа үбгэн эсэгынь хүндүүлхэй газарынь байгаа.

— Яахадаа абяагүй байнаш? Ши намгүйгөөр яажа ябаха хүмши! — гэжэ үбгэн эсэгэнь аша хүбүүн тээшээ дүтэлэн налыжа, дахин ханяан, аалиханаар асууба.

— Хэлээ һэмнэйб даа... — гэжэ Ленька үбгэн эсэгэ тээшээ хилам гэжэ хараад, алмайгаар, дурагүйгөөр дуугарба.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдтэ Ленька үшөө юундэ дурагүй байгааб гэхэдэ, эдэнь олонхи ушарта арсалдаа хэрэлдээгээр дүүрэдэг байгаа. Үбгэн өөрынгөө үхэхэ болоһон тухай удаан хөөрэхэ. Түрүүшээр Ленька үбгэн эсэгынгээ хөөрэхые анхаралтайгаар шагнадаг, өөрынгөө ондоо шэнэ байдалһаа айдаг, бархирдаг байһан юм, тииһээр байтараа эсэжэ — өөрөө бодолгото болон, үбгэн эсэгээ шагнахаяа болишодог һэн, тиихэдэнь үбгэн эсэгэнь ажаглаад уурладаг, гомдодог, тиигээд анхаралыемни хэрэгсээнэгүйш, үбгэн эсэгэдээ дурагүйш, үбгэн эсэгынгээ түргөөр үхэхыень хүсэнэш гэжэ Ленькоёо зэмэлдэг байгаа.

— Юу хэлээ һэм гэнэ гүш? Ши үшөө тэнэг байнаш даа, өөрынгөө ажабайдалые ойлгоногүйш? Хэды наһатайбши? Оройдоо арбан нэгэдэхи наһаншни ябажа байна. Өөдэгүйш, ажал хэжэ шадахагүйш. Хаана ошохо хүмши? Һайн хүнүүд туһалха бэзэ гэжэ һанана гүш? Харин мүнгэтэй байгаа һаашни, тэдэнэр мүнгыешни эдилсэжэ туһалха бшуу — энэшье зүб. Теэд гуйраншалжа ябахада намдашье, үбгэн хүндэ һайн бэшэ байна. Хүн бүхэндэ мүргыш, хүн бүхэнһөө гуйгыш. Шамайе хараахашье, хэдэн час соо сохихошье, намнахашье... Гуйраншаниие хүн гэжэ тоолодог гэжэ һанана аалши? Хэншье тоолохогүй! Арбан жэл соо гуйраншалжа ябанаб — мэдэхэб. Зүһэм хилээмэ мянган түхэригтэ сэгнэнэ бшуу. Үгэһэнэйнгөө һүлдэ, харин мэнэ гэһээр жаргалай ороной үүдэн нээгдэхэ бэзэ гэжэ бододог байха юм. Бэшэ юундэ үгэхэ һэм даа? — гэжэ бодонош. Хайрлаад үгэдэг бэшэ, харин сэдьхэл һанаагаа амаруулхын тулада үгэдэг юм, нүхэрни! Зүһэм хилээмэ түлхин барюулха, теэд тэрэшни өөрөө эдихээ эшэдэгтүй байха юм. Садхалан хүн зэрлиг ан гээшэ бшуу. Тэрэш үлэсхэлэн хүниие хэзээшье хайрладагтүй юм. Садхалан хүн үлэсхэлэн хүн хоёр бэе бэеынгээ дайсад гээшэ, хэтын хэтэдэ бэе бэеынгээ нюдэндэ бог мэтэ харагдадаг байха юм. Тиимэ дээрэһээ эдэнэр бэе бэеэ ойлголсохо, хайрлаха аргагүй юм...

Үбгэн уурлаад, уйдхарлаад захалба. Тиихэдээ уралнуудынь һалганана, һүлэмхи үбгэн нюдэдынь һорьмоһон зубхи хоёрэйнгоо улаан хүреэ соо түргэ түргэн шабхалзана, хара нюур дээрэхи уршалаануудынь бүри ехэ болошоно.

Үбгэн эсэгынгээ иихэдэнь Ленька дурагүйтэн, юунһээшьеб бага зэргэ айба.

— Би шамһаа асуунаб, ши энэ дэлхэйе яахабши? Ши — өөдэгүй үхибүүн байнаш, харин дэлхэй зэрлиг ан гээшэ. Энэшни шамайе дары залгижархихал. Би иигүүлхэ дурагүйб... Би шамдаа дуратай ха юмбиб, хүбүүмни! Ши минии гансаш, бишье шинии гансашниб... Яажа үхэхэ гээшэбиб? Минии үхэхэ аргамни үгы, ши үлэшэхэш... Хэндэ орхихобиб?... Бурхан даа!... Өөрынгөө богоолдо яахадаа дурагүйтэбэш? Ажаһууха шадални үгы, үхэхэшье аргамни үгы, юундэб гэхэдэ — үхибүүтэйб, — абарха аршалха ёһотойб. Долоон жэл соо хүмүүжүүлээб... Өөрынгөө гар дээрэ.. үбгэрһэн гар дээрээ... Бурхамни, туһалыш намдаа!

Үбгэн һуужа, һалганажа байһан хүлнүүдэйнгээ үбдэгүүдэй хоорондо толгойгоо шургуулаад, бархиршаба.

Мүрэнэй уһан эрьеэ пял-пял сохижо, үбгэнэй сурхирса бархирха абяа энэ шууяагаараа булихые хүсэһэндэл түргэнөөр саашаа урдана. Үүлэгүй тэнгэри халуу шатан, булангир долгиной солгёон шууяае һанаа амараар шагнан, ялбайн миһэлзэнэ.

— Боли, бү бархира, үбгэн эсэгэмни, — гэжэ Ленька буруу тээшээ харан, шэрүүнээр дуугараад, һүүлдэнь үбгэн эсэгэ тээшээ нюураараа эрьежэ, нэмэбэ: — бүхы юумэн тухай хөөрэлдөө ха юмбибди даа. Хосорхогүйб. Хаана нэгэ трактирта орожо хүдэлхэб...

— Сохижо зобоохол... — гэжэ үбгэн эсэгэнь уйлан байжа болобо.

— Сохихогүйшье аалам. Сохёоһаань гү? — гэжэ Ленька дорюун шангаар дуугарба. — тиигээ һаань яахабиб? Хэндэшье сохюулхагүйб! ..

Тиигээд Ленька юундэшьеб гэнтэ номгоржо, абяагүй болоод байтараа, аргаахнаар хэлэбэ:

— Үгышье һаа монастырь ошохоб...

— Монастырь ошоо һаа даа! — гээд, үбгэн дорюун боложо һанаа алдаад, дахин эгшэтэрээ ханяашаба.

Тэдэнэй толгой дээгүүр шууяан, мөөрнүүдэй хонгирхо абяан зэдэлбэ.

— Хаа-ар-ба-за? Хаа-арба-һэй! — гэһэн хэнэйшьеб хүсэтэй бахалзуур агаарай зэдэлтэр хашхарба.

Тэдэнэр өөһэдынгөө үргэлжэ ябаһан юумэнүүдые, модонуудые суглуулан, хүл дээрээ бодобод.

Шангаар шахинан, элһэн дээрэ арба тэргэ гаража ерэбэ. Тэрээн дээрэ нэгэ казах үреэһэн шэхэеэ хушаһан папагар малгайтай толгойгоо өөдэнь үргэжэ, нээлтэтэй амаараа агаар һорон, хуугайлхаяа бэлэдхэжэ байба, тиихэдэнь урагшаа түлхыһэн үргэн ехэ сээжэнь бүри ехээр түлхынэ, улаан нюдэнүүдһээнь эхилжэ, дээшээ зүрыһэн хилэн хара һахалайнь дундаһаа саб сагаан шүдэнүүд сайбагад гэжэ яларна. Мүрэ дээгүүрээ хайша хэрэгээр нэмэрһэн суба, захань тайлаатай самсынь саанаһаа үһэтэй, наранда дүрэнги бэень харагдана. Тэрэнэй бэхи, томо бэеыньшье, мүн мантагар муухай бэетэй, мяхалиг бүдүүн, алаг мориеньшье, тэргынь зузаан шинэтэй үндэр мөөрнүүдыешье харахада, — садхалан байдалай, хүсэ шадалай, элүүр энхын шэнжэ тэмдэг үзэгдэнэ.

— Һэй!.. һэй!..

Үбгэн эсэгэ аша хоёр малгайнуудаа абаад, доро дохибо.

— Мэндэ амар! — гэжэ тэрэ хүн бүдүүнээр дуугараад. һөөг бургааһанай саанаһаа аргаахнаар, ядуугаар бултайжа ябаһан хара хаарбаза тээшэ хараад, гуйраншадые шэртэн эхилбэ. — Росиһаа гүт?

— Тэндэһээ даа, үршөөгшэмни! — гэжэ Архип гонголзон харюусаба.

— Тэндэтнай үлэсхэлэн гү, аа?

Тэрэ хүн тэргэ дээрэһээ газарта һүрэжэ буугаад, унаагайнгаа тоног заһан байба.

— Тарахаануудшье түрэжэ үхэжэ байна.

— Һа-һа! Тарахаануудшье үхэжэ байна гү? Тиихэдээ үйрхэй, бутархайшье үлөөнгүй, хүү эдижэрхёо гээшэ гүт? Эдихэдээ бэрхэ байнат. Харин хүдэлмэрилхэдөө муу байгаа ёһотойт. Һайнаар хүдэлмэрилөөд байгаа һаа, үлэсхэлэншье байхагүй юм.

— Тэрэнэй гол шалтагааниинь газар гээшэ, үршөөгшэмни. Урганагүй. Газарайнгаа шэмые дууһан хүхэжэрхёобди.

— Газар? — гээд, казак толгойгоо һэжэрбэ. — Газарһаа хэзээшье ургаха ёһотой, тинхын тулада газар хүндэ үгтэһэн шуу. Газар бэшэ, харин гарнай зэмэтэй гэжэ хэлэ. Гартнай муу бшуу. Һайн гарһаа шулуушье зайлажа ошодоггүй, ургуулдаг юм.

Хаарбаза хүрэжэ ерэбэ.

Улаан шарайтай, бэе һайнтай хоёр казах бүдүүн хүлнүүдээрээ хаарбазынгаа пол үдьхэлэн тулажа, тэрэнэйнгээ хахинатарнь эрьедэ тулгамсаараа, өөһэдөө найгалзан, канадаа хаяжархёод, бэе бэе тээшээ харалсажа, уухилалдан байба.

— Халуун гү? — гэжэ ерэһэн хүн асуугаад, морёо хаарбаза дээрэ гаргажа, гараараа малгайгаа һабардаба.

— Тиимэ! — гэжэ хаарбазынхидай нэгэниинь харюугаад, үмдэнэйнгөө кармануудта гарнуудаа холо хэһэн бэеэрээ, тэргын хажууда ошоод, тэргэ тээшэ харин, ехээр амилжа, досоогоо агаар оруулаад, хамараа һарналзуулан байба.

Нүгөөдэнь пол дээрэ һуугаад, уухилан байжа, сабхяа тайлана.

Үбгэн Ленька хоёр хаарбаза дээрэ гараад, тэрэнэй борт түшэжэ, казахуудые харан байба.

— Зай ябая! — гээд, тэргын эзэн захирба.

— Ши ууха юумэ юушье абажа ябанагүй гүш? — гэжэ тэргэ хаража байгааша казах асууба. Тэрэнэй нүхэрынь сабхяа тайлаад, түрии руугаа шагаан һууна.

— Юуншье байхагүй. Яагааб? Кубань мүрэнэй уһан багадаа гү?

— Уһан!.. Би уһан тухай хэлэнэ бэшэб.

— Архи тухай гү? Архи абажа ябанагүйб!

— Яахадаа абажа ябанагүйбши? — гээд, асуужа байгааша хүн бодолгото болон, хаарбазын пол хараад байба.

— Зай, зай, ябая!

Казах гартаа нёлбоһон бэеэрээ, канадаа барижа татаба. Уһа гаража ябааша хүн тэрээндэ туһалжа оробо.

— Ши, үбгэн, яахадаа туһалалсанагүйбши? — гэжэ сабхитаяа носолдожо байгааша хаарбазашан Архип тээшэ хандаба.

— Намдашни ямар шэнээн байхаб даа, түрэлни! — гэжэ гомдолтой янзатайгаар, толгойгоо һэжэрэн Архип дуугарба.

— Эдээндэ туһалхашье хэрэггүй. Эдэш өөһэдөө хүшэ хүрэхэ даа!

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха).

УРДА ВЬЕТНАМДАХИ ДАЙН БАЙЛДААНУУД

НЬЮ-ЙОРК, мартын 1. (ТАСС). Сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй частьнууд Сайгон шадарай Таншоннят гэжэ газарта байрладаг США-гай агаарай сэрэгэй ехэ баазые һүүлэй хоёр неделиин турша соо үсэгэлдэр долоодохёо артиллереэр ехээр буудаа. Энэ бааза Урда Вьетнамда байдаг Америкын сэрэгүүдтэ утаа ехэ удха шанартай юм. Үдэртөө сэрэгэй, транспортна 1500 самолёт буулгадаг аэродромһоо гадна эндэ генерал Уэстморлендын байра, тэрээнэй штаб, США-гай агаарай сэрэгэй долоодохи агаарай флодой командовани, тэрэшэлэн туһамарша армиин нэгэдэмэл генеральна штабай ставка байрладаг юм. Штабай байшангууд болон барилгануудые буудаһанай ашаар аэродромой хэдэн барилганууд, самолёдууд һандаргагдаа.

Патриодууд Кхесань гэжэ газарта байрладаг Америкын далайн ябаган сэрэгэй эзэлжэ байһан газарнуудые артиллереэр, ракетнэ ехэ калибрай буунуудаар шангаар буудаа.

Сайгонһоо АПН-эй агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор. «С-130» маркын Америкын транспортна хүндэ самолёт, гадна «СН-46» маркын туйлай томо вертолёдһоо гадна, үшөө хоёр вертолёт Урда Вьетнамай газар дээрэ үсэгэлдэр унагаагдаа.

...иин Компартиин гэшүүд олошорно

...тын 1. (ТАСС). Партийна ...һалгаха талаар жэл бүри ...кампани Италиин ком... ...алтатайгаар үнгэргэгдэ... ...эн кампаниин үедэ Ита... ...тиин зэргэдэ, Италиин ...й коммунис федерацида 80 мянга шахуу шэнэ гэшүүд нэмэжэ ороо. «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, байгша оной февралиин 27-ой байдалаар Италиин Коммунис партиин, Италиин залуушуулай коммунис федерациин 1406 мянган гэшүүд билетүүдээ һэлгээ.

„Феникс“ бусажа ерээ

...К, мартын 1. (ТАСС). ...руу удаан тамарал... ...«Феникс» гэжэ ...ьфи ерээ. Энэ яхта ...эрхэг түримхэйнэрһөө ... медикаментнүүдые ...байна.
...аша туһада алба хэжэ ...ын ханинарай коми... ...дэг квакерскэ эм... ...» аяншалгада эхи та... ...Квакернууд һүүлэй 13 ...соо Зүүн Урда Ази руу ...аяншалжа, ДРВ-гэй ...нэй обществодо ехэ ...ые дамжуулан үгэ...

Вьетнам руу яхтын аяншалга хадаа США-гай эзэрхэг түримхэй добтолгые америкынхидэй буруушаажа байһыень гэршэлэн харуулна гэжэ «Фениксын» 24 наһатай капитан Роберт Итон мэдүүлээ. «Вьетнам арадта эсэргүү «дайн байлдаагаа Холбоото Штадуудай үргэдхэхэ бүрэнь бидэнэр вьетнам арадта улам ехээр туһалхабди. Вьетнамайхид манай дайсад бэшэ» гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Р. Итон мүнөө орон соогуураа аяншалхаяа гарахань. Энэ залуу капитан хэлэ хэдэн городуудта үгэ хэлэхэдээ, Вьетнам тушаа бэелүүлжэ байгаа США-гай правительствын политикые буруушааха хүсэлтэй.

УРДА ВЬЕТНАМ. Сүлөөрэлгын армиин отрядууд американ дээрмэшэд болон тэдэнэй туһамаршадта шанга шанга сохилтонуудые үгэжэ үргэлжэлһөөр. Эзэрхэг түримхэйшүүд хүндэ хохидолдо ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд зэһэмал харгын дэргэдэ дайсадаа угтахаар бэлэн зэһэд байна.

ВИА-ТАСС-ай фото.

Америкын самолёдууд Лаосые бомбодоно

НЬЮ-ЙОРК, мартын 1. (ТАСС). Холбоото Штадууд Лаосой патриодуудта эсэргүү, тэрэшэлэн Лаосой газар дээрэ элирүүлэгдэһэн хэбэртэй Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгүүдтэ эсэргүү өөрынгөө авиациие хэрэглэжэ эхилээ. Лаосые бомбодолго арбан үдэр шахуу үргэлжэлжэ байна, самолёдуудай ниидэлгые Лаосто байдаг Америкын сэрэгэй советнигүүд хүтэлбэрилнэ гээд ЮПИ агентство Сайгонһоо мэдээсэнэ.

Сэбэрлэлгэ үргэлжэлһөөр

АФИНА, мартын 1. (ТАСС). Армиинхидай засагаа гартаа абаһан түрүүшын үдэрһөө эхилжэ Грециин гүрэнэй аппарат сэбэрлэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Грециин газетэнүүдэй мүнөөдэр мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй үдэрнүүдтэ элдэб тушаалтай 249 хүн ажалһаа сүлөөлэгдөө.

Судзуки Келлерэй туйлаһан рекорд дабтаба

ТОКИО, мартын 1. (ТАСС). Японой конькишан Судзуки мүнөөдэр 500 метртэ урилдахадаа дэлхэйн рекорд туйлаа. Куруизава гэжэ үндэр хадын елүүр дээрэ Японой нээмэл чемпионадта хабаадалсаһан олимпийскэ чемпион Келлертэй энэ дистанцида сугтаа урилдаһан Судзуки 39,2 секунда соо гүйжэ ерээ. Келлер 0,2 секундаар гээгдээ.

Окинавын хүн зоной эрилтэ

ТОКИО. (ТАСС). Окинава аралһаа «В-52» гэжэ стратегическэ бомбардировщигуудые дары гаргажа абаашаха тухай эрилтэ Иомитан тосхоной хүн зон США-гай правительствада эльгээгээ.

Энэ тосхон шадарай Каденэдэхи США-гай авиабазада «В-52» гэжэ 20 стратегическэ бомбардировщик һаянай байрлуулагдаа. Окинавын хүн зоной багсаамжын ёһоор, эдэ самолёдууд Вьетнамай городууд болон тосхонуудые бомбодохын тулада Окинава аралһаа үдэр бүхэндэ эльгээгдэнэ.

Авиабаза шадарай Кадена, Тянтан гэжэ тосхонуудай хүн зон, тэрэшэлэн аралай демократическа организацинууд мүн лэ иимэ эрилтэтэйгээр США-гай правительствада урда тээнь хандаһан байха юм. Рюкю аралнуудай хуули гаргалгын суглаан хүн зоной баалалтаар буруушаалгын резолюци батална абаа. Аралһаа «В-52» самолёдуудые США-гай гаргажа абаашаха хэмжээнүүдые абахые Японой правительство тус резолюци соо уряалагдана.

Арал дээрэ «В-52» гэжэ бомбардировщигуудые байрлуулгада эсэргүү буруушаалгын хүдэлөөн Окинавада эдэ үдэрнүүдтэ бүри үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Городууд ба тосхонуудта үдэр бүхэндэ митингнүүд ба демонстрацинууд боложо, тэдэндэ хабаадагшад «В-52» гэжэ самолёдуудые Окинаһаа гарган абаашагты! гэһэн эрилтэ хэнэ. Окинавын аралай энэ тэмсэлые Японой демократическа олониитэ үргэнөөр дэмжэнэ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Котокель нуур. Нюдэ һаргаама дүнгигар сагаан саһата тала. Аяар холын зүүн эрьедэхи үндэр хадын оройгоор наранай туяа харбана. Һалхигүй аалиншье һаа, баруун хойноһоо жабар янгинана.

...Һубариһан шаргатай морид олтирог гойрожо, наашаа улам дүтэлбэ. Тээ ябад гээд, түрүүшын шаргаһаа хүнүүд бууба. Загаһашад соолго хэжэ, губшуураа табиха газараа олобо хэбэртэй.

Загаһашадтай, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаха тэжэ шамдабаб.

Хүн бүхэн өөрынгөө уялга, хэхэ ажалдаа шадабаригай болошоһон, мэгдэн яарангүйгөөр, бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Удангүй нуурай 2 метр зүзаан мүльһэн зуруудаар соологдожо, тэрэ худар ута гэгшын губшуур табигдажа эхилбэ **(нэгэдэхи зураг).**

Гушаад градус хүйтэндэ, загаһашад халуун хүдэлмэриингөө охиндо халуудажа, баян олзо наашалуулба.

Үбэлэй үсэд жабарта, Байгалай шанга һалхинда үлеэгдэжэ хүрин хара болошоһон, миһэлзэһэн шарайень, үдхэн нидхэтэй сог залита нюдэнүүдыень тойроод уршалааташаһан сагаабтар зурлаануудые харахадаа, Константин Афанасьевич одоол халуун хүйтэнийе гаталһан, зориг, бэе шанга, хүн зондо талархай хүн ха гэжэ абаһаар мэдэхээр һэн. Бригадир Константин Афанасьевич Шилкин тушаа жэлдэ

загаһашанаар хүдэлнэ **(хоёрдохи зураг).**

Нүхэр К. А. Шилкинэй ударидадаг бригада шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо апрелиин 25 хүрэтэр 250 центнер загаһа бариха уялгатай. Загаһашад энэ уялгаяа хахадһаань үлүүлээд байна.

Хабарай шэнжэ ерэжэ, үдэр улам ута болоно. Январьда үдэртөө арайл нэгэ—хоёр губшажа үрдидэг һаа, мүнөө гурба дахин губшуураа мүльһэн доогуур шургуулаад абахаар болоо. Тиибэшье яараха хэрэгтэй. Нүхэр Шилкинэй бригадынхид шэнэ газарта загаһашалхаяа шамданад **(гурбадахи зураг).**

Н. ЯХНОВЕЦКИИН фототекст.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ

УНШАГТЫ:

- Загаһашад тухай фоторепортаж.
- *Шэнэ таабаринууд.*
- Шог хөөрөөн.
- Залуу сэрэгшын дэбтэр.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

АСУУДАЛ—ХАРЮУ

САЛИН ХҮЛҺЭНЭЙ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭН ТУШАА

Байгша оной январиин 1-һээ хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалтын, ажаһуудалай-коммунальна ажахын, эрдэм наукын, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй албэ хаагшадай салинда районно коэффициент нэмэһэн байна.

Ажалшадай урда тээнь абажа байһан салингай 20 процентээр нигэжэ дээшэлүүлэгдэһэнэй дашарамда, облпрофсоведэй ажалай ба салингай таһагые даагша нүхэр Р. Деренченко доро толилогдохо консультаци, зүбшэл үгэбэ.

Асуудал: Нэмээгдэһэн салингай тоодо ямар түлбэринүүд ороноб?

Харюу: Хорин процентээр дээшэлүүлэдэһэн салингай хэмжээндэ ямар түлбэринүүд орохо ёһотойб гэбэл, тарифна ставкын гү, али хэһэн хүдэлмэриин зэргээр олгогдодог ажалай гол салин; предприяти, эмхи зургаануудта тогтоогдоһон гуримаар үгтэдэг мүнгэн шан; хүдэлһөөрөө олодог салинтай хүнүүдтэ (сдельщигүүдтэ) ажалайнь эрхэ байдалай хубилһанай (багажа зэмсэгэй тааруугүй, материалай шанарай муу байһан гэхэ мэтэ хубилалтын) түлөө үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэн; хүдэлмэриин сагһаа гадуур удаан ажаллаһанай түлөө нэмэлтэ түлөөһэн: һайндэрнүүдтэ, һуниин сагта хүдэлһэнэй түлөө нэмэлтэ түлөөһэн; өөрынгөө разрядһаа доогуур хүдэлмэри хэһэн сдельщигтэ үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэн; хүдэлмэришэнэй тарифна ставкын, бүтээһэн хүдэлмэриинь ставкын хоорондохи алгасалдаае хүсэлдүүлһэн түлөөһэн; тогтоогдоһон хүдэлмэриин үдэрэй хэмһээ удаан ажаллаһанайнь түлөө эдир хүдэлмэришэдтэ үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэн; шофернуудта мэргэжэл зэргынь түлөө үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэн; олон тушаал дааһанай түлөө үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэн; гүрэнэй промышленна предприяти тухай Дүримэй 88 пунктаар инженерно-техническэ хүдэлмэришэдтэ үгтэхөөр хараалагдаһан нэмэлтэ түлөөһэн оролсоно.

Квартал соо нэгэ дахин хүдэлмэришэдтэ мүнгэн шангай үгтэдэг байбал, абаһан шангыень һара һарада хубаагаад, дунда зэргынь салин гаргажа, районно коэффициентын тоодо оруулагдаха.

Һарын 300 түхэригһөө дээшэ салинда районно коэффициент нэмээгдэдэггүй.

Олон жэл ажаллаһанай, Хойто хизаарай районуудта хүдэлһэнэй түлөө үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэндэ, персональна нэмэлтын түлөөһэндэ, социалис мүрысөөндэ хабаадаһанай, шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэнэй түлөө нэгэ доро үгтэдэг мүнгэн шанда, предприяти болон бусад фонднуудһаа үгтэдэг урмашуулгын түлөөһэндэ коэффициент нэмээгдэхэ ёһогүй.

УРАН ЗОХЁОЛШОТОЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдын Октябрьска районой Геологическа гудамжын 22-дохи «А» гэр соохи үхибүүдэй клубта һаяхан олон хүн зон сугларжа, уран зохёолшо Н. Рыбкотой уулзаа.

Эндэ «Н. Рыбко — уран зохёолшо, журналист, оршуулагша» гэһэн выставкэ эмхидхэгдээ. Тэрэнэй «Звезды не меркнут». «Мы с Байкала» гэһэн номууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Клубай соведэй гэшүүн, пенсионер С. А. Мункуева, 3-дахи интернат һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ Д. Ш. Башкуева, олон һурагшад сэдьхэл баясуулма үгэ хэлээ.

Тэндэ нүхэр Рыбкогой номууд һайшаагдаба.

Уран зохёолшо өөрынгөө ажал хүдэлмэри, саашанхи түсэб, хараа бодол тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Интернат һургуулиинхид зүжэг наада табяа.

М. ДРЯХЛОВ.

Имэшье ушар болодог

ХАРСАГЫН УРДАҺАА...

Индюгэй үндэгээ даража байхада, ушөө тахяагай үндэгэн хажуудань табигдаһан юм. Тиигээд ондо ондоо дальбараахайнууд гараа. Нэгэ һара үнгэржэ, хоёрдохи һгрань гараба. Эдэ дальбараахайнууд сугтаал ябадаг байгаа. Индюгын дэгжээхэйнүүдээ ехээр хамгаалдаг һэн. Дүтэхэнэ ой тужа, тиимэһээ заримдаа үнэгэншье тахяа, шубуудые агнахаяа һанаха. Теэд индюгүүд үнэгэнэй дүтэлхэдэ бага дальбараануудаа дундаа оруулжа бултадаа тойроод, дайсанһаа бэеэ хамгаалдаг болобо.

Нэгэтэ индюгүүдтэ харсата добтолбо. Шулуун шэнгеэр доошоо унаһан харсагын һабарта тахяа орошоно. Теэд хүндэ байхадань, харсага өөдэнь үргэжэ шадаагүй, энэ үедэ индюк хаанаһаашьеб гүйжэ ерээд, харсагые тоншожо ороходонь, тэрэнь һабартаа ороһон олзоёошье орхижо, тэрьелхэ баатай болоо һэн.

(«Сельская жизнь» газетэһээ).

УНШАГШАДАЙ ЭЛЬГЭЭҺЭН ТААБАРИНУУД

Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг **Б. Базароной,** Хэжэнгын аймагай Могсохон һууриндахи **Цыдендоржо Цыденжаповай** эльгээһэн таабаринуудһаа:

1. Дүүгэй, дүүдэй дүрбүүлэн,
Аха дүү хоёр хоюулан,
Ган хүбүүн гансаараа.
Гашуунай хотогор урагшаа,
Хулаһан ташуур хойноо.
2. Өёдолгүй зүйдэл.
3. Хаанай хүбүүн
Хара торгон дэгэлтэй,
Ноёной хүбүүн
Ногоон торгон дэгэлтэй.

Хэжэнгын Загаһата тосхондо ажаһуулаг **Лидия Дугаровагай** эльгээһэн таабаринуудһаа:

1. Эмниг дааган
Эльгэн хадые үльхэлнэ.
2. Зуун хара ямаан соо
зуудаг хара тэхэ.
3. Эреэгшэн эрьелдэ
эрьелдэһээр тарталба.
4. Боори уруу бургааһа шэрээ,
Хада уруу харгааһа шэрээ.
5. Аляа лама амаа тоншоо.
6. Гэрээр дүүрэн үхибүүд
Гэдэһээ хаха наншалдаба.
7. Дээрээ дүн шара,
Дундаа дүн сагаан,
Дороо дүн хара.

Солбон АНГАБАЕВ

ЭХЭ ОРОНДОО

Эхэ оромни, бишни мүнөө
Эрын хуяг одоол хуяглааб.
Эрын хуяг хуяглаад байһандаа
Энэ, урдаш зогсон байнаб даа.
Эхэ оромни, хүлисэ намаяа
Эрэ болоһымни үшөө хараха,
Эндэ тэндэһээмни үзэхэ, шалгаха,
Эмшэн шэнгеэр шэнжэхэ, шагнаха
Эрхэтэйл ха юмши даа, Эхэ оромни!
Шалга намайе—сэрэгшын эрилтээр
Сэрэгшэн гээ һаашни—шиниил сэрэгшэнби.
Шалга намайе—сэдьхэлэйм хүгжэлтөөр
Сэдьхэлтэй гү гээ һаашни—шиниил сэдьхэлтэйб.
Шагна намайе—зүрхэнэйм дуунуудые,
Агна намайе—албан хэрэгүүдтэм,
Ажаллуула намайе—алтан дайдадаа,
Албалуула намайе—арми сэрэгтээ.
Шара шэниисэтэ таряаландаа таби.
Шанха улаан наратаяа хөөрэлдүүлэ.
Ямарш хилзээ, ямарш баялигаа найда.
Ямарш хүсэеэ, ямарш нюусаяа харуула.
Ямарш хохидол, ямарш гэм хэгдэхэгүй.
Ямарш алдуу эндүүрэл гаргагдахагүй.
Буудалдаанайш үедэ
Буугыш бажуун бодохоб.
Тэмсэлдээнэйш үедэ
Тулгаш болон дабхихаб.
Ажалайш һайхан сагта
Алтан түби хизаарта
Агуу шамаяа харуулхаб.
Эхэ оромни, иимэлдеэ бишни
Эхэ оромни, этигэл даа, шимни!

Цыдып ЖАМБАЛОВ

ДАРХАН

Зогсохо, һууха аргаа барагдаад,
Зоригоо хухаржа, зобоожо сэдьхэлээ гажараагүй —
Хэбтэридээ аад, хэлэбэ: «Бараг даа»,
Хэбэрээш мэдүүлэнгүй зэмсэгээ асаруулаа.
Энээхэн эмээл хүсэндөө хүсэд ороодүй.
Энгэр үбсүүндээ дүтэлүүлэн татажа,
Хурсахан хутагаараа мүлихэ гэһэниянь оройдоо
Хутаганшье, эмээлыншье харагдаха юм бэшэ!
Зугаахин наадажа байһан юумэдэл,
Зубхияа зартагайгаар тэбхэдүүлээд ашадаа
Нилээнхэн шадамараар нюдөөрөө хаймадан,
Нэгэ гү, али хоёр зураба хаш даа.
Аяшараа юм гү—дуугарнагүй. Һэрюулхэеэ
Ашань тэбшэнэгүй, адаглаад удаан һууна.
«Баабаймни баггүй нарилна ха юм дархаяа» —
Барһан, һанана. Баһа дахин шагнаархана.
Хурхирдаг һэмнай, хэбтэдэг һэмнай эсэхэдээ?
Хурхирнагүй теэд, хутаганшье зуранагүй тэбхэлдин.
Баряад үзэнэ гарыень: сэб хүйтэн.
— Баабай, һэригты! Баабай яагаабта иихэдээ?
...Хоногууд үнгэрөө. Хон-жэн. Юундэ дуугай бэ?
Хойморто гансал хооһон орон үлөөл даа.
Хүлеэжэ ядана хүбүүхэн дархан баабайгаа.
Хүнүүд хэлсэнэ: «бурханай орондо ошоол даа».
Хүбүүхэн этигэнэгүй, хүбүүхэн үргэһөө һамшана,
Хүсэндөө ороодүй эмээлынь эльбээд гайхана:
Аргагүй гамнадаг, нарилдаг зэр зэмсэгээ
Ашаһаа нюунгүй ябашаха гэжэ яаха һэм?!

ХҮБҮҮМНАЙ СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА

ХҮШЭР ЖАРГА...

Минии урда ефрейтор Николай Хандархаевай бэшэгэйнь дэбтэр хэбтэнэ. Суг алба хэжэ байһан нүхэд тухайдаа, подразделенидэнь болоһон һонин ушаралнууд тухай богонихоноор тэмдэглээ. Эхэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа хайрлангүй үгэхөөр бэлэн сэрэгшэдэй эрмэлзэл хүсэл, һайхан сэдьхэл уншажа байхада мэдэрэгдэнэ.

Николай Хандархаев тухай уридшалан нэгэ хэды үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Тэрэ Эрхүүгэй областиин Зима гэжэ хотодо түрэһэн. Индустриальна техникум дүүргэһэнэй удаа Улаан-Үдын авиационно заводто хүдэлһэн. Албанда мордоходонь нүхэдынь сугларжа, һайнаар үнэн сэхээр албаяа хэжэ ерыш даа гэжэ захяа бэлэй. Николай һуралсалай талаар эрхим һайн сэгнэлтэ абадаг.

Мүнөө Хандархаевай зүбшөөлөөр тэрэнэй дэбтэрые олондо иран уншуулха хүсэл түрэнэ.

ТҮРҮҮШЫН ХУУДАҺАН

Мүнөөдэр шахаа тангаригаа үгэбэбди. Дайшалхы туг доро гартаа автомат бүхөөр адхаад, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхабди, хүсэ шадалаа заахашье гамнахагүйбди! гэжэ тангариглабабди. Би совет сэрэгшэнби. Ямар гүнзэгы удхатай үгэб даа.

Минии аба мүн лэ сэрэгшэ байһан юм. Хэдэн арбаад бэшэгэйнь дунда нэгэ иимэ бэшэг бии һэн. Абамни эжыдэм иигэжэ карандашаар бэшэһэн байгаа.

«Амаржа байһан үемнай.—гээд абам бэшэгээ захална.—Удангүй тэнгэриин сиилэм хизаарта һара бултайха. Һара хаанаш адли ха юм даа: эндэшье, тэндэтнайш. Тойроод абяа шэмээгүй. Нэгэ бага уйтайшаг. Һара бултайшаба. Гэнтэ эб элихэнээр, үсэгэлдэр мэтэ һанажархибаб. Ужам үйлсэмнай, хабарай ерэхэдэ сэсэглэн һалбардаг сааднай нюдэнэйм бүрхэгые сэлмээн харагдаба».

1945 ондо абань иигэжэ бэшэһэн юм гэдэг. Һүүлээрнь амиды мэндэ нютагаа бусажа ерээ. Теэд удаан байгаагүй. Хүсэтэй шурбэһэлиг гарнуудыень, шархатай нюурыень бүүртүүр һананам. Намайе дээрэ үргөөд, иигэжэ хэлэдэг зантай һэн:

«Хүбүүмни, һайнаар лэ һура. Тиигэбэл, жаргал гээшые ойлгохош».

Мүнөө минии хабигархан мүрнүүд дээрэ шэнэ погонууд тобойно. Юундэшьеб би жагсаалда абынгаа һуури эзэлээб гэжэ һанадагби. Хажуудам нүхэдни зогсоно. Нүхэд! Ондоогоор хэлэшэгүй. Хаа хаанагүй хамта ябахабди. Сагай ерээ һаань, нэгэ хүн шэнгеэр жагсан бодохобди. Эсэгэнэртээл адли байха гээшэ манай нангин уялга.

ХОЁРДОХИ ХУУДАҺАН

Юрий Пилярай «Хүнүүд хүн зандаал үлэнэ» гэһэн роман уншабаб.

«Бидэ тэсэхэбди, хэды хүшэрш байгаа һаань—тэсэхэбди. Тэсэжэл үзэхэ ёһотойбди»,—гэжэ романай гол герой капитан Носов хэлэнэ.

Энэ минии хооһоор хашхарһан үгэ бэшэ. Горькиин Данкодал бодол, сэдьхэлтэй хүн шуу.

Би мүнөө постдо түрүүшынхеэ зогсобоб. Уялгаяа табан хургандаал мэдэхэ болонхойб. Аажам, нэб харанхы. Автомадаа бүхөөр адханаб. Бороо адхаршаба. Бури түргэдэнэ. Тээ хажуудаханам—һарабша. Тэрээн доро ородог һаа...: Үгы даа, болохогүй, халаанай һэлгэтэр тэсэжэл үзэхэ хэрэгтэй. Тэсэжэ! Гэнтэ эжын хэлэһэн үгэнүүд һанагдаадхиба.

«Хүбүүмни. Нэрээ хухаранхаар, яһаа хухара гэдэг юм. Һайнаар лэ албаяа хээрэйш».

Түрүүшын шалгалта гарабаб. Үдэшэлэн тээ командирнай намайе амаршалаа. Түрүүшын баяр! Энэ үдэрөө наһан сооговш мартахагүйб. Одоол бэеэ оложо, хүдэр хүн болоһоноо ойлгобоб.

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАН

Геннадий Власкин гэжэ нүхэртэйб. Гайхалтайл хүн даа. «Зай» гэхын орондо «үгы» гэжэ хэзээшье хэлэдэггүй. Гэрэл шэнги сэдьхэлтэй хүбүүн гэжэ һанадагби. Геннадий Волго шадарай Безенчук городто түрөөд, үхибүүдэй гэртэ үндыһэн. Интернат һургуулида багшалһаншье байна. Багашуулда угаа дуратай. Интернадайнгаа үхибүүдтэ холо бэшэг бэшэдэг, тэдэньшье харюу үгэдэг. Тээмэндэ намда томо үзэгүүдээр таталуулан бэшэһэн бэшэг харуулаа һэн.

«Бидэнэр һайн һуранабди, элдэб асуудалаар арсалдаашье хэдэгбди, футбол наададагбди. Та автомадаар буудана ёһотойт.

Үрөөһэнш нюдөөрөө хаража үзэ-

...

Мүнөөдэр частиин... дэ жагсан зогсобоб... гаа.

— Иимэ эрхалэ... тэдэг. Ехээр баярла... лэ баяртай. Энэ... ногоор нютагаа ошо... Хүбүүтээ Эхэ нюта... угтаха. Бидэнэр бу... хэбди. Үлэхөөр һай... иимэл даа...

ШОГ ХӨӨРӨӨН

ХАМХУУЛ БАЙШОО, ЯАХАБШИ...

Огторгой һаяар сэлмэхээр бэшэ хэбэртэй: һэмэжэн сагаан үүлэн доогуур тамаран, хүнэй хасар хоротойгоор шэрбэһэн хэрзэгы шуурган сэлгеэ талын хормойгоор саһа бордоһо шэдэлүүлнэ.

Эгээл энэ үедэ Икадай хадын шэлэ гүбээгээр ан гүрөөлэй шэнэ мүр мүнхэн, бүхэли үдэрөө баража эсэшэһэн хоёр Хүнтэйн үргэн талада (Баргажан голой урда бэе) буужа ерэбэ. Сэхэ урдаһаань үлеэһэн шуурган эдэнэй ябадалда нилээдгүй һаад үзүүлнэ. Теэд гэртээ хүрэхэнь үшөөл холо.

— Яагаашье аа талаангүй үдэр тудаба гээшэб,—гэһэн уйдхарта бодолдо эзэлэгдэн, үбгэн Бадма хүн болоһо, буу арадаа үргэлжэ ябаһанһаа хойшо иимэ хооһоор бусаһан үдэрөө һанабагүй.

Теэд энэньшье зүб. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэ хүн болоһоор агнуури хэжэ ябаа: хэды олон шоно, баабгай, мүн туулайшье хүрэтэрөө Бадма үбгэжөөлэй мэргэн буудалгаһаа унаа гээшэб!

—Теэд мүнөө яатараа эсэшэбэб: урагшаа нэгэ алхахам пүүдэй гиир үргэһэн шэнги хүжүүн, үтэлхэ гээшэ иимэл ха юм лаа,—гэжэ бодомжолжо ябатараа, гэнтэ залуу нүхэрэйнгөө хахир шангаар хуугай табихадань ухаа мэдээ алдажа, мэнэ һаяхан шэбшэжэ ябаһан бодолнуудынь үгы боложо, юунэйшье боложо байһые хүсэд ойлгоогүй аад, аманһаань:

— Шоно, Шоно...—гэһэн үгэ мултаршаба.

— Сэхэ урдаһаамнай шоно гүйжэ ябана,—гээд залуу нүхэрэйнгөө бахарданагяар хашхархада, үбгэжөөл түргэхэн дурамбайгаа гаргаба. Үбгэжөөлэй нюдэндэ уһан гүйгөөд, юумэ обёорбогүй: тингэбэшье һалхи уруудан тэрэнэй сэхэ урдаһаа томо шоонын ондого сондого оодоржо ябахыень обёоржохирбо. Тиин Бадма үбгэжөөл шамдуухан дурамбайгаа нюдэнһөө холодуулан, залуу нүхэртөө буугаа бэлдэхэ тэмдэг үгэн сасуу, англи таба һүрэдэгөө араһаа абажа, саһан дээгүүр һолжорон хэбтэшэбэ.

Энэ үедэ юугээшье хэхэеэ ойлгожо ядан тээлмэрдэжэ байһан залуу нүхэрөө харахадаа:

— Юугээ мэшээгтэй талхан шэнги гонзойжо байгаабши, түргэлыш, шоно дүтэ орожо ябанал,—гэжэ ехэл яарангяар, уурлаһан янзатай хойно хойноһоонь үгэлхэ мүртөө, буугайнгаа хараада үнөөхи шоноёо оруулаадхиба. Мүн Дугаршье саһан дээрэ хэбтэн, богони сэмгэтэй карабинаа тодхолсоодхибо.

—, Бэлэн болоо гүш? Зэргэ буудая, Нэгэ, хоёр... Тиин хоёр буугай абяан нэержэ, галзуу шуурганай улилантай ниилэшэбэ. Теэд үнөөхи шононь бүдэрбэшьегүй, хари үшөө түргэдэнхэй, бүри дүтэхэн орожо ерээд хатаржа ябаба. Саһа бордоһон хүрилөөд, юумэн муугаар харагдана.

— Тобшодо тудагдаһан һаа энэшни бидэниие мэнэ гэһээр таһара татахань, түргэлыш: энэ һайхасаашни дүтэ орожо ерээл,—гэжэ үбгэжөөл тэбдэһэн янзатай шэпэрһэн хоолойгоор Дугарта һүхирбэ. Уданшьегүй буугай абяан дахяад лэ зэдэлжэ, хоёр ангуушадай урагшаа үлыжэ харахадань, үнөөхи шонынь орондо томо гэгшын хара хамхуул орбого сорбого мухариһаар, үбгэн залуу хоёрые наада бариһандал тогтон алдаад хажуугаарнь үнгэршэбэ.

Эдэ бүгэдэдэ үнэншэжэ ядаһан Бадма үбгэжөөл нюдэеэ аршан урагшаа хараад лэ, хүдэлхэеэшье болишоод зогсожо байба. Теэд тэндэнь хооһон талын хормой шэрбэн, үнөөхил шуурган эшхэрэн улина. Хэрбээ хэлэтэй юм һаа, эдэ хоёрые наада барижа энеэхэдээшье болохо һэн...

К. ЖАМЬЯНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Будапештдэхи Консультативна уулзалга тухай ТАСС-ай мэдээсэл. СССР-эй профсоюзуудай XIV съезд дээрэ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Захил хэгшэд яаһан бэ» гэһэн О. Малаховай статья. «Ленинградта болохо уласхоорондын выставкэ дээрэ СССР юу харуулхаб» гэһэн ТАСС-ай материал. «Табан жэлые болзорһоонь урид» гэһэн гаршаг доро информацинууд. «Залуушуулай кафе хаанаб» гэһэн А. Коротаевагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи госпланай түрүүлэгшэ В. Лысовтэй хөөрэлдөөн.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

Манай адрес, ...

г. УЛАН-УДЭ, ул...
Телефоны: редак... приёмная—54-93, ... ра—68-08, зам. ред... ответ. секретаря—5... вет. секретаря—6... партийной жизни—6... го хозяйства—64-3... ганды и агитаци... мышленности и стр... 61-35, советского с... быта—69-58, куль... 60-21, писем в р... 67-81, информаци... ственная приёмная-... ное бюро—57-63, ... рия—33-61.

Гор. Улан-Уд... Управления по ... вете Министров Б...

Н-00344.